

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1899. február 9. d. u. 4 ó. Földmívelési és növénytermelési szakosztály ülése.
1899. " 10. d. u. 4 ó. Szőlészeti és borászati bizottság ülése.
1899. " 14. d. u. 4 ó. Tenyészállatvásár rendező bizottságának ülése.
1899. " 16. d. e. 10 ó. Országos szövetkezeti értekezlet.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által folyó évi február hó 16-án délelőtt 10 órakor a Köztelken tartandó

országos szövetkezeti értekezletre.

Az értekezleten részt vehet minden a szövetkezeti mozgalmak iránt érdeklődő gazdasági egyesületi tag.

Az országos értekezlet napirendje:

1. Gróf Károlyi Sándor előadása a fogyasztási és értékesítő szövetkezetekről s azok erkölcsi hatásáról.

2. Balogh Elemér előadása a fogyasztási és borértékesítő szövetkezetek megalkotásáról.

3. Bálintffy Pál előadása a gabonaértékesítő szövetkezetekről.

4. Bernáth István előadása: a gazdasági egyesületek szerepe a szövetkezeti mozgalom terén.

Budapest, 1899. január 26-án.

Gróf Desseuffy Aurél s. k.
elnök.

Köztelki gazdasági előadások.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

február hó 13., 14. és 15-én

Budapesten a Köztelek (Üllői-út 25. sz.) nagytermében

gazdasági előadásokat rendez.

Az összes előadásokon az OMGE. tagjai díjtalanul vehetnek részt. Az előadások részletes tervezetét a „Köztelek” f. évi 10. számában közöltük.

Tavaszi állatvásárok sorrendje.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezendő **XVI. tenyészállatvásár 1899. évi február hó 25-én és 26-án** tartatik meg a „Tattersall” istállóiban (Külső-Kerepesi-út, a keleti pályaudvarral szemben).

A bejelentési határidő február hó 12-én jár le, kérjük ennél fogva a bejelentéseket mielőbb beküldeni.

A XII. tavaszi luxus-lóvásár márczius hó 12., 13. és 14-én.

A XIII. tavaszi luxus-lóvásár április hó 28., 29. és 30-ik napján tartatik meg a „Tattersall” istállóiban.

Mindkét tavaszi luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. Egy-egy értékes tiszteletdíj tüzetett ki a legszebben összeállított négyes fogat, a legszebben összeállított kettős fogat és a legjobb minőségű paripára.

Meghívó

az OMGE. földmívelési és növénytermelési szakosztályának

f. évi február hó 9-én (csütörtökön) d. u. 4. órakor a Köztelken tartandó ülésére.

Tárgy:

Javaslat a komló, hüvelyesek és fonál növények termelésének előmozdítása érdekében. (Az előadói javaslat a „Köztelek” m. évi 100-ik számának mellékletén jelent meg.)

Gróf Szápáry Gyula,
szakosztályi elnök.

1899. évi január hóban befizetett alapítványi kamatok és tagsági évdíjak nyugtázása.

I. Alapítványi kamatok.

Hátralékok befizetése 1898-ra: gróf Pejacsevich Pál 1 korona, Szabó Alajos 2206 korona.

Fizetések 1899-re: Békésmegyei gazdasági egyesület 21 kor., gróf Degenfeld Imre 20 kor., gróf Eszterházy Ernő 20 kor., Györgyei Illés 21 kor., herényi Gotthard Sándor 21 kor., Hideghéty Imre 20 korona, Pallini Inkey László 50 kor., Kelecsény Zádor 20 kor., Léderer László 20 kor., Markovits Antal 20 korona, Nyitraivölgyi gazd. egyesület 20 kor., gróf Pejacsevich Pál 4 kor., Reusz Henrik 20 kor., Sárosmegyei gazdasági egyesület 20 korona, Somssich Andor 20 korona, Schweiger Vilmos 21 kor., Szájbély Gyula 20 korona, Szentiványi Oszkár 21 kor., Sztankovics Ferencz 21 kor., Teleky József gróf 20 kor., Urmánczy János 20 korona, Vályi Árpád 20 kor., Zichy Béla gróf 20 kor., Zichy János gróf 21 kor., Zichy Pál Ferencz gróf 21 korona.

Előre fizetve: Somssich Andor 20 kor., Széchenyi Emil gróf 24 korona.

II. Évdíjak.

Hátralékos fizetések: Bauer Mór, Berger Géza, Bujanovich Gyula, Bay Géza, ifj. Dobozy Dániel, Elek Emil, Fleischer János, Flórián János, Huber Lajos, Krakkauer Armin, Klein Sándor, Lónyai Ferencz, Mannlicher Róbert, Mayerffy György, Móre József, Schmidt Oszkár, Sztríha Sándor, Schossberger Adolf, Skublics Zsigmond, Tóth Kálmán, Vinczenti Károly, Völcs Antal dr., Vértessy János, Weinberger Arthur 20—20 korona. Bokay Oszkár, Despinits Kálmán, Goldfinger Gábor, Hirschfeld Arnold, Kabos Miklós, Kende Zsigmond, Kossuth János, Löw Lajos, Neubauer Adolf, gr. Teleky László Gyula, mező-pagocsi gazd., Unger János 10—10 korona. Bogyay Emil 60 kor., Brokés József 40 korona,

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

Tavaszi mag-árjegyzékünk
e lap 221. oldalán található.

Erney Árpád 50 kor., Hérics Márton 60 kor., Lakner Aladár 2 kor., Szibelh László 40 kor., B. Varga Sándor 30 korona.

Fizetések 1899-re: Ausch Pál, Agnelli József, Andráskovits József, Ajkay Béla dr., Ambró István Auspitz Lajos, Adametz Imre, Adametz Gyula, Almásy Dénes gr., Asványi Lajos, Adametz Elek, Apponyi Géza gróf, Artner Lóránd, Antal Ferencz, Almásy Ferencz, Abaffy Emil, Augusz Zsigmond dr., Altschul Arthur, Babochay László, Bezerédj István, Bérczy Mór, Babó Zoltán, Békássy Elemér, Bokor István, Boróczy László, Baich Iván báró, Bakos Gyula, Batassa Gyula, Batthyány Tivadar gr., Bertha György, Beelik Iván, Békeffy István, Boros Károly, Baly Kálmán, Bálint Venánt, Bácskai Izidor, Bakay Dezső, Bethlen Bálint gróf, Bereczky László, Bodó Péter, Bornemisza Gábor br., Bornemisza Lajos, Balás Árpád, Bartal Ferencz, Batthyány Pál gr., Bérczy Gyula, Bezerédj Andor, Beretvácsy Endre, Biró Kálmán, Bittó Zoltán, Botka Zoltán, Bójtós Árpád, Berzsenyi Gyula, Biró Mór, Bittó Béni, Bogay István, Baik Pál, Boronkay László, Böck Géza, Baumgartner Pál, Blau Pál, Brezovszky Lajos, Bogcha György, Batthyány József, Braun Gyula, Berg Gusztáv br., Bosnyák Károly, Benkert György, Berger Rezső, Birtly Lajos, Biró Albert, Babics József, Benediety Gyula, Barcza László, Balogh Lóránd almási, Bathó József, Bérczy Elemér, Binder Frigyes, Bujanovich Sándor, Bárdos Ödön, Beimel Jakab, Bauer Mór, Bathó Ferencz, Buday Gyula, Czibulya Gyula, Cselkó Árpád, Cserháti Sándor, Cséser Lajos, Csemez István, Csiky Kálmán, Csillag Gyula dr., Christély Béla, Csák Gyula, Csikvádi Márton, Clayton & Shuttleworth, Darányi István, Deutsch Géza, Deutsch Zsigmond, Dégen Árpád dr., Demkó-Belánszky J., Deutsch Gábor, Dörner Béla, Döry Vilmos, Daróczy Vilmos, Dervarich Imre, Deréky Gyula, Dessewffy Aurél, Dióssy Imre, Driesz Lajos, Deutsch Miksa, Dessewffy Emil gróf, Dervarich János, Dóra Miklós, Damaszkín Arzén, Dobozy Dániel ifj., Dankó Adorján, Deutsch József, Domokos Lajos dr., Dérczy Péter, Dessewffy Ödön, Demkó Dezső, Dezsse Ferencz gróf, Lungyarszky István, Deutsch Sándor, Eösz Ferencz, Elek Imre, Endrédy Zsigmond, Elek Lipót, Exinger Ferencz, Engel Lajos, Ebner Jenő, Edelstein Armin, Ehrenfeld Fülöp, Elsner Ottó, Edelstein Aladár, Farkas Mihály dr., Farkas Géza dr., Festetics Andor gr., Fest Lajos, Foitsek Károly, Forster Elek, Francisics József, Fejér József, Fleischer János, Fleischl S. Dezső, Freytag Kamill, Fáy Sándor, Floch-Reihersberg Arthur lovag, Fábrián János, Friebeisz Miklós, Fekete Pál, Fleischer Ferencz ifj., Forster Kálmán, Filippi Fülöp, Fischer Antal, Friedl Ernő, Gaal Gaston, Galgóczy Béla, Ghilányi Imre báró, Gráll Andor, Grässler Vilmos, Györgyey Miklós, Galgóczy Antal ifj., Gubányi József, Gaal Gyula, Goll János, Gyika Elemér, Gábril Aladár, Guttman Lajos, Grosz Sándor, Gottfried Ludvig, Gyömörey Gáspár, Ghyczy Imre, Grünfeld Ignác, Geréb Pál Gyémánt József, Gruner Lipót, Galgóczy Zsigmond, Gröfner Viktor, Csapay Pál, Gara Alajos, Gränzenstein Béla, Gömörhy Károly, Glósz Ferencz, Geiszt Gyula, Geitner és Rausch, Goitein Dávid, Gál Jenő dr., Hegyi Zsigmond, Herzfeld Frigyes, Hungaria vajkiviteléi r.-t., Hirsch Adolf, Halm Sándor, Haraszthy Tivadar, Hazslinszky Károly, Herzfelder Manó, Hedry József, Horváth Mihály, Hunkár Dénes, Hanny Béla, Hanny Imre, Hutrya Ferencz dr., Hegedüs Sándor, Holtscher B. Lipót, Herzfelder Pál, Honig M. L., Huchthausen Vilmos, Hirschberger József, Haydekker Béla dr., Hedry Ernő, Hitter Lajos, Hriastélyi Károly, Horváth Dezső ajtési, Hegedüs József, Hensch Árpád, Havas Pál, Harsányi Menyhért, Hög János dr., Horváth Jenő, Hunyor Béla, Holländer Jenő, Haydn Károly, Hauer Béla, Heller M. és társa, Heinrich Kornél, Haldek Ignác, Hazay Győző, Hidvégi uradalom, Justh Zoltán, Jaross Mór, Jákey Mór, Juhász Antal, Juhász Bálint, Jeszenszky Géza, Józsa László, Jó-Dömötör Károly, Igonda Péter, Jeszenszky István báró, Inkey Béla, Illés Lajos Soófalvy, Irsay György, Jenisch Adám, Kalácsai uradalom, dr. Kohner Adolf, Koráb József, Kovacevics Radivoj, Kovács László mádi, Komáromy István, Konold Frigyes, Kornstein Testvérek, Költsei Kende Zsigmond, Kasza Ferencz, Karsay Lajos, Kim Andor, Klein Aladár, Kluge Ferencz, Kubinyi Márton, Kégl György, Kerpely Béla, Kovács Antal, Kövér Márton, Kraft Viktor, Krausz Jakab, Kecs-keméthy Géza, Kiss Gyula, Kölcsey Kende Elemér, Kramszky Lajos, Kovács Imre, Kohn József, Kuzma Gusztáv, Kosztolányi Sándor, Kohn Lipót, Kötél Ferencz, Kereskedelmi és iparkamara Szeged, Költsei Antal, Kilián Gyula, Kun Árpád, Kiss Lajos, Koller Pál, Koós Mihály dr., Körmendy Péter, Kulifay Árpád, Koronghy Gyula, Kelner Károly, Kühne Ede, Kann és Heller, Kramer Sándor, Klein Illés, Kozma Andor, Löwy Manó, Lediczky István, Laschó Gyula, Levatic László, Lintner Sándor, Liptay Jenő, Litsken Ottó, Lázár Soma, Lukács Gyula, Laki József, Lepényi Pál, Löwensohn Gáspár, Laban Károly, Lovass Sándor, Lovas Béla, Libits Adolf, Lészay Ferencz, Láng Aurél, Lonovits Gyula, Leveleky Armin, Lamm Miksa, Lilienberg Sándor, Marton János, Mautner Henrik, Márk Ferencz, Mizsey Péter, Málnassy Ferencz, Márkus Gyula, Melezer Gyula, Metzger György, Marikovsky Géza, Matlekovics Sándor, Máriaifly Lajos, Melcer László, Marossy Pál, Margalit Alfréd, Mikuleczky István, Mubi Sándor, Milassevits József, Mihályffy Sándor, Magyar kiviteli és csomag-szállítási r.-t., Major Vendel, Mandorf Géza báró, Melcsók Lajos, Moskovics Mór, Mohorai uradalom, Mandell József, Mocsáry Sándor bocsári, Mogyoróssy Zsigmond, Mautner József, Mammulity Jenő, Marton István, Magyar

tőzeg- és műtrágyagyár részvénytársaság, Nagy István, Nagy Mihály, Nagy Antal, Nagy Sándor, Nyáry József, Nedeczky Pál, Nagy Elek, Natop Tivadar dr. br., Nemes Béla, Neumann Zsigmond dr., Neumann Frigyes, Oppenheim Emil, Oppenheim Henrik, Ottoska Béla, Ofner József, Ottlik Iván, Otiás József nánási, Ormódy Vilmos, Okolicsányi Gáspár, Pöschl Ferencz, Pálffy János gr., Pálik Ucsenyi Arthur, Perleberg Arthur dr., Perzel Lajos, Prág Bonifác, Pollák Ferencz, Pálffy István gr., Pethő György, Pécsi gazdák tejes-rnoka, Pufsch Frigyes dr., Purgly László, Pongrácz Anselm báró, Poór Titusz, Pál Viktor, Piller Kálmán, Pálffy Béla gr., Prámer Ágoston, Perzel Ferencz, Palzer Ernő, Patrubány M., Pekár Imre, Propper Samu, Princz Károly, Priszter Guidó, Pátkay József, Rázsó Imre, Rubinek Gyula, Rásky Mihály, Rákóczy Béla, Rezsűsek Ferencz, Rupprecht Olivér, Rédy Gyula, Rósa József, Reé Jenő, Rónay Mihály, Ráday Gedeon gr., Rakovszky Antal, Rovara Frigyes, Rákóczy István, Rigó Béla, Szentiványi Károly, Scheidl Ágoston, Schreiber Ignác, Schwarz Dezső, Székely Salamon, Szabadhegyi Zoltán, Schwarz Eberhard, Strausz Vilmos-féle gazdaság, Szalay Alajos, Schwarz Gyula, Siegler Gyula, Schulhof Márton, Siegler Gyula eberswaldi, Skafsky Ferencz, Somssich Béla gróf, Stummer Sándor báró, Sugár Sándor, Sváb Károly, Szabó Dezső, Szántó D.-zső, Sziklay Ede, Szántó Ödön, Schmidt Bódog, Schnell Lajos, Schmid Endre, Simon Pál, Sujánszky Ödön, Suschka Richárd, Szandner Ernő, Szaszaráth Ferencz, Sziberth Gusztáv, Sztankovich Mihály, Suk Dezső, Szabó József, Sas Armin, Strasser Jónás, Skublics István, Süttöry István, ifj. Sváb Sándor, Svastics Aladár, Székely Gyula, Szontágh Andor, Solyomi Lajos, Schlesinger József, Steiner Ignác, Szabó János váradi, Szarvasi kaszinó, Szahlander Károly, Székács István, Szobonya Bertalan, Somogyi János, Somogyi Gyula, Somssich Imre gr., Szevera Károly, Szunyogh Szabolcs, Spitzer Mór, Skublics Gyula, Soóky Endre, Sváb Lajos, Szalay István, Szalberger József, Szabó Károly, Serényi János gr., Szabó László, Sztányi Béla, Szabó Antal, Székely János, Schwarz Samu, Szunyogh Zoltán, Saborszky Ede, Somogyi Albert, Steingasser József, Saághy Gyula, Srimpf Károly, Széchenyi Domokos gr., Somssich Ödön gr., Schön Vilmos, Sztányi Izidor, Sztányi Géza, Szójka Kornél, Szauerborn Károly, Soóky László, Steiner és Unger hidashöllői bérlete, Szaunter Gusztáv, Szerb György, Török Gyula szendrői, Takács Ferencz dukai, Tekei Tibor gr., Tiringer Vilmos, Tomka Emil, Takács Mihály, Thék Endre, Tokody Ödön, Török Gyula váradi, Tóth Vilmos, Torda-aranyosmezei gazd. egyesület, Tóth Imre, Tóth Imre dr., Tregele Jakab, Torontálmezei gazd. egyesület, Talabér Kálmán, Török Géza, Ulyhelyi Imre, Urban Péter, Ullmann László, Uhlárkai Titusz, Umrath és Társa, Veres Péter, Veszényi János, Vancsó Gyula, Várady Károly, Véssey Ferencz, Vimmer Lajos, Vojnich Simon, Vasdinnyei Béla, Vámosmikolai urad. bérnökség, Várallyai Ferencz, Visy Lajos, Voith Manó, Vogel Sándor, Vimmer Kálmán, Vadászfy Jenő, Vissny Kornél, Vető Zsigmond, Vajda Lajos, Vörösmarty Elek, Vársárhelyi László ifj., Vécsey Loránd, Vársárhelyi István, Vojnich Jenő, Veres Pál, Varga Gyula, Weber Gyula, Weismähr M., Wilczek Sándor, Weinberger Sándor, Weber Rezső, Wolf János, Weinberger Soma, Weisz Mór, Wisnyey Gyula, Wida Péter, Wolf János, Weninger Mátás ifj., Weidinger Rezső, Wippen Frigyes, Zalathnai kénkovandipar részv.-társ. Zathureczky István, Zichy Andor gr., Zoltán Elek, Zoltán Sándor, Zsilinszky Endre dr., Zboray Bertalan, Zóhls József, Zoltán György, Zichy Antal gr., Zedtwitz Kurt gróf, Zaleski Jenő 20-20 korona, Deutsch Gyula, Dörner Sándor, Eisenhut Kálmán, Etlényi János, Eiselt Vincez, Fuchs Gyula, Grässler Hugó, Hirschfeld Arnold, Hankus Gábor, Kátay Gyula, Kristófy János ifj., Kerekes Lajos, Kralovszky Kálmán, Lónyay Gábor gr., Neubauer Adolf, Paál Lajos, Stern Zsigmond, Szónoky Béla, Teleki László Gyula gr. mezőpogocsi gazd., Unger János 10-10 korona, Baich Milán báró, Bartal Béla 16 korona, Jankovszky Aladár 5 korona, Konkoly Elemér 12 kor., Lakner Aladár, Razgha Gyula 18 korona, Schwarz Ignác 5 korona.

Előre fizetők: Balogh Kelemen, Botka Zoltán, Bolza Pál gr., Dessewffy Emil gr., Halm Sándor, Jálcs Géza, Kenéz Zoltán Turkeve, Mitsky Sándor, Paulinyi János, Sármezey Árpád, Sztányi Ödön, Vojnich Sándor hajtsai 20-20 korona, Stern Deutsch Gyula, Eiselt Vincez, Etlényi János, Lónyay Gábor gr., Stern Zsiga, Szónoky Béla 10-10 korona, Bakay Dezső, Baich Milán báró, Bartal Béla dr. 4-4 korona, Razgha Gyula 2 korona.

Földmívelési és növénytermelési szakosztály ülése.

(1899. január 30.)

Jelen voltak gróf Szapáry Gyula elnöklete alatt gróf Dessewffy Aurél az OMGE. elnöke, Bujanovics Sándor az OMGE. alelnöke, Balás Árpád, Balintffy Pál, Bálint Imre, Cserháti Sándor, Dörner Béla, dr. Farkas Mihály, Ferenczy Zsigmond, Gosztonyi Kálmán, Havas Pál, Haldek Ignác, Juhász Antal, Károly Rezső, Kodolányi Antal, Kovács Imre, Koppely Géza, Lejtényi György, Löherer Andor, Löwy Mór, Malcomes Jeromos báró, Perzel Ferencz, Reusz

Henrik, gr. Szapáry István, Szevera Károly, Szontágh Antal, Viczian Antal, Wiener Moskó egyesületi tagok; a tisztviselőkar részéről Forster Géza igazgató, Rubinek Gyula ügyvezető-titkár és Jeszenszky Pál titkár, mint előadó.

A szakosztály újraalakulása.

A szakosztály az alapszabályok értelmében újraalakulván, elnökül gróf Szapáry Gyulát, alelnökül Cserháti Sándort és Szegedy Györgyöt választotta meg egyhangulag. Gróf Szapáry Gyula megválasztott szakosztályi elnök, elfoglalván az elnöki széket; bejelenti, hogy a mai ülésre a földmívelésügyi miniszter ur Öngyerméltősága a tárgy fontosságára való tekintettel képviselőjét kiküldötte báró Malcomes Jeromos min. oszt. tanácsos ur személyében. A magyar cukorgyárosok egyesülete pedig Koppely Géza urral képviselteti magát.

A szakosztály bizottságainak újraalakítása.

Előadó előterjesztésére a szakosztály a keretébe tartozó bizottságokat a következőleg alakította meg:

Dohánytermelési bizottság; elnök: gróf Dessewffy Aurél, tagok: gr. Almásy Imre, Cserháti Sándor, Czibulya Gyula, Haracsék László, Kállay András, Kerpely Kálmán, Löherer Andor, br. Malcomes Jeromos, br. Natop Tivadar dr., Ordódy Pál, Perleberg Arthur, Propper Samu, gr. Szapáry Gyula, Váczy Ambrus.

Gyümölcstermelési-bizottság; elnök: gróf Teleky Géza, társelnök: Molnár István, tagok: Angyal Dezső, Tóth Lőrincz, Wagner Ernő.

Borászati- és szőlőszőlő-bizottság; elnök: Bernát Béla, tagok: Angyal Dezső, Baross Károly, Deák Tamás, dr. Drucker Jenő, Engelbrecht Károly, Galgóczy Károly, dr. Herczeg Mihály, Kerpely Kálmán, Lónyay Ferencz, Mezey Gyula, Szalay Imre, dr. Szerencs János, Vársárhelyi László, gr. Zselénski Róbert, Wimmer Károly.

Műszaki-bizottság; elnök: Bolla Mihály, tagok: Balintffy Pál, Kerpely Kálmán, Kvassay Jenő, Landgraf János, Lázár L. Pál, Nagy Dezső, Nick Ede, Renner Gusztáv, Reusz Henrik, ifj. Sporzon Pál.

Sörárpavásár rendező-bizottság; elnök: Ivánka Oszkár, társelnök: Lejtényi György, tagok: Barezka Károly, Balintffy Pál, Brüll Mór, Cserháti Sándor, dr. Dégen Árpád, Deininger Imre, Fáy Árpád, Hirsch Lajos, Kerpely Kálmán, Koppely Géza, Lewy Károly, Mayer Emil, Meskó Pál, Rainprecht Antal, dr. Roditzky Jenő, Serfőző Géza, Thaisz Lajos.

Löherer Andor indítványozza, hogy tekintettel a mai ülés napirendjén lévő fontos kérdésekre, egy növénytermelési bizottságot is alakítsanak a szakosztály.

Forster Géza felszólalása után a szakosztály a fölvetett indítvány felett napirendre tért.

Vetőmagtermelés előmozdítása.

Jeszenszky Pál előadó: A szakosztály a múlt év tavaszán foglalkozott azon kérdéssel, vajjon mi az oka annak, hogy hazánkba a külföldről számos oly mezőgazdasági termék, különösen vetőmagvak és ipari növények hozatnak be nagy mennyiségben, amelyek idehaza is a legtöbb valószínűség szerint a kívánt mennyiségben és minőségben termelhetők volna. Amint az előtünk fekvő táblázat mutatja, a behozatal igen nagy értéket reprezentál, mert a vetőmagvak árai igen nagyok.

Természetes tehát az a vágy, hogy iparkodni kell ezen növénytermelési ágak fölkarolására, ami ha sikerül, nagy pénzüsszegeknek az országból való kiszivárgását gátolná meg. Nem lehetne ugyan azt állítani, hogy az összes a külföldről behozott vetőmagvak nálunk is előállíthatók, mert tudjuk, hogy egyes növények a talaj és klimatikus viszonyok iránt mennyire különböző igényekkel bírnak; azon növényeket tehát, melyek eltérő követelményeket támasztanak a talaj és klimatikus viszonyok

iránt, termelni hatni azonban vények és vető is termelhető, követelmények A szakosztály léésének fontos rozta, hogy me kutatni fogja a növények ideh leményt kért a dőktől, gyáro tovább, kérve, amelyekkel s idehaza is me

A beérke morandumba osztály által k tárgyalt. A b foglaltakkal sz a szakosztály ban a memora és kerti magva termelésére vo jedelmében fe mult évi 100 el előterjesztés e

Előadó: zottság álláspo javaslatokkal s ság véleménye termelési helye bizottsággal m vaslatban aját nem volna szü hogy a gazdas ezen feladatta nem is vállal ezeknek végzés A bizottság tel tatni kéri. A szükségesnek v az állami mér gazd. tanítéze ságaiban is ta lesi telepek s tessenek a gaz

Az értéke ság, hogy ott, a fogyasztási sz fel arra, hogy sít is ügykörük fümárgértékesít hol még szöve vaslatokhoz a elfogadásra aját

Haldek Ig lesére kellene csak a belföld is képeznek; fe egy fontos kivi métermázsát sz szágban a mul 90 márkát kapot ehir termelés karolását kellen

Ferenczy magtermelés a hogy a magker gazdától a ma a vezetése a nagyban, minte répmagot s a latot kért s a mig árjegyzékü Ez 150% nyer igérték s árulja répmagot 15 árulják 42-45 Ilyen árak mel gazda fümagva tisztességes ár ajánlja szóló, b intézkemény létes egyesületekre l ban, akár az

iránt, termelni hiábavaló fáradság volna. Állíthatni azonban, hogy a külföldről behozott növények és vetőmagvak legnagyobb része nálunk is termelhető, mert a talaj éghajlati és egyéb követelmények nálunk is ugyanugy megvannak. A szakosztály a szóban forgó magvak termelésének fontosságára való tekintettel elhatározta, hogy megbízható módon és széles alapokon kutatni fogja az okokat, amelyek a szóbanforgó növények idehaza való termelést gátolják s véleményét kért gyakorlati gazdáktól, magkereskedőktől, gyárosoktól, szaktestületektől s így tovább, kérve, hogy jelöljék meg a módokat, amelyekkel szerintük e növények termelése idehaza is meghonosítható volna.

A beérkezett szakvéleményeket szóló memorandumba foglalta össze, melyet egy a szakosztály által kiküldött bizottság már előzőleg tárgyalt. A bizottságnak a memorandumban foglaltakkal szemben elfoglalt álláspontját szóló a szakosztály elé fogja terjeszteni, előbb azonban a memorandumnak a szalastakarmány és és kerti magvak, valamint a gyógynövények termelésére vonatkozó részét kívánja egész terjedelmében felolvasni. (Olvasza a „Köztelek” mult évi 100 ik számában megjelent előadói előterjesztés első fejezetét.)

Előadó: A szakosztály által kiküldött bizottság álláspontja a memorandumban kifejtett javaslatokkal szemben a következő: a bizottság véleménye szerint a szalastakarmánymagvak termelési helyei ezidőszert már meglehetősen biztonságban megvannak alapítva, tehát a javaslatban ajánlott kísérletek végrehajtására nem volna szükség, különösen pedig arra nem, hogy a gazdasági egyeületek bizassanak meg ezen feladattal, annyival kevésbé, mert erre nem is vállalkoznának, de azért sem, mert ezeknek végzése a kísérleti állomások feladata. A bizottság tehát a javaslat e részét elismertatni kéri. A magtermelés meghonosítására szükségesnek véli a bizottság, hogy ne csak az állami ménésbirtokon, hanem az összes gazd. tanintézetek és földmívelésiskolák gazdaságaiban is tartassanak fenn ily magtermelési telepek s hogy ezek hozzáférhetővé tessenek a gazdaközönségnek.

Az értékesítésre nézve ajánlja a bizottság, hogy ott, ahol már vannak értékesítési és fogyasztási szövetkezetek, ezek szolítandók fel arra, hogy vegyék fel a fűmag értékesítését is ügykörükbe és csak ott volnának speciális fűmagértékesítő szövetkezetek létesítendők, ahol még szövetkezetek nincsenek. A többi javaslatokhoz a bizottság hozzájárul és azokat elfogadásra ajánlja.

Haldék Ignác szerint oly magvak termelésére kellene a szultt fektetni, a melyek nemcsak a belföldön keresettek, de kiviteli cikket is képeznek; felhozza a csomós ebirt, a mely egy fontos kiviteli cikkünk. Szóló egy pár métermázsát szállít külföldre s míg Németországban a mult évben 80 márkáért adták, szóló 90 márkát kapott érte q-nként. Szerinte a csomós ebirt termelése kifizeti magát, tehát annak felkarolását kellene ajánlani a gazdaközönségnek.

Ferenczy Zsigmond: azt tartja, hogy a magtermelés általánosításának nagy akadály, hogy a magkereskedők olcsón veszik át a gazdáktól a magot és drágán adják; szóló a vezetése alatt álló állami gazdaságban nagyban, mintegy 200 holdon termeli a fű- és répamagot s a kereskedőktől az átvételre ajánlatot kért s a csomós ebirtért ígérték 34 frtot, míg árjegyzékük szerint 65—80 frtért árulják. Ez 150% nyereség. Angol perjéért 10—12 frtot ígérték s árulják 30—32 frtért, a takarmány-répamagot 15-50 frtért hajlandók átvenni s árulják 42—45 frtért, ez tehát 300% nyereség. Ilyen árak mellett nem termelhet a magyar gazda fűmagvat. Hogy a termelt magvakért tisztességes árakat kaphasson a gazdaközönség, ajánlja szóló, hogy a gyapjuaukeziókhöz hasonló intézmény létesítsék. Nem a vidéki gazd. egyesületekre bizná ezt, hanem itt a központban, akár az OMGE. akár a Magyar mező-

gazdák szövetkezete bizassék meg a gazdák eladó magtermékeinek nyilvántartásával. A kísérleti állomások felállítását nem helyesli.

Forster Géza: a maga részéről azon véleménynek ad kifejezést, hogy vigyázni kell a tekintetben, nehogy tulprodukezió álljon be a magtermelés terén és e czélból bizonyos nyilvántartás vezetésének szükségességét szóló is hangsulyozza. Csak az a baj, hogy a gazdaközönség nehezen bírható rá, hogy az ilyen intézményeket még saját érdekében is igénybe vegye. Így pl. az OMGE. régebben terve vette ily nyilvántartás vezetését az eladó lovakra nézve, de a gazdaközönség indolenciáján tört meg a kezdeményezés. Ennek dacára pártolja előtte szóló által fölvetett azon eszmét, hogy a nyilvántartás e módja akár az OMGE.-ben, akár a mezőgazdák szövetkezeténél keresztül vitessék. A nyilvántartással megbízott központ irányíthatná a termelést, sőt esetleg — a kereskedő elkerülésével — közvetíthetné az eladást is; egyttal pedig legszélesebb körben felhívandó volna a gazdaközönség figyelmé arra, hogy magszükségletét ne külföldről szerezzék be, hanem idehaza vásárolja az azt termelő gazdáktól. Ezen módosítással ajánlja Ferenczy indítványát elfogadásra.

Löhnerer Andor hasonló értelemben szólal fel.

Gróf Desseuffy Aurél: E fontos kérdés megoldását nem tartja könnyűnek s a legnagyobb nehézség szerinte abban a ropant nagy árfluktuációban van, melyet az utolsó években a magtermelés terén tapasztalhatunk. Ami a nyilvántartást illeti, ezt helyesnek tartja, de nem tud elzárkózni azon nehézség elől, hogy miként történhetnék az érték meghatározás, mert az OMGE. mint erkölcsi testület erre nincs hivatva.

Kodolányi Antal szerint a növénytermelési kísérleti állomások feladata, hogy a termelésre nézve a gazdaközönséget irányítsák; felkérendő volna tehát a földmívelésügyi miniszter, hogy a növénytermelési kísérleti állomásokat utasítsa, hogy tegyenek kicsinyben kísérleteket az ország különböző vidékein s csak ha a kísérletek igazolnák az illető magvak termelésének hasznos voltát, akkor induljon meg nagyobb akció.

Bálintffy Pál az értékesítésre fektet főszult s ezért ajánlja a Ferenczy által fölvetett akció eszméjét.

Szapáry István gróf abban látja a hibát, hogy a magyar gazdák a magtermelésnél nem fektetnek szultt a minőség termelésre. Helyesli a nyilvántartó intézményt, czélszerűsége meg fogja győzni a gazdaközönséget mielőbb.

Perecz Ferenc a felé az eszme felé hajlik, melyet gróf Desseuffy Aurél Ö. exczellenziája kifejtett s aggálya van arra nézve, hogy sikerrel járjon a gazdákra nézve a vetőmag termelése, mert a magyar gazdálkodás még nem érte el a belterjesség azon fokát, hogy ily nagyszabású akció sikerrel biztasson.

A magyar répamagot a gazdák nem igen veszik, mert nincs hozzá bizalmuk. A nyilvántartást illetőleg a vezetése alatt álló szövetkezet készséggel áll az OMGE. rendelkezésére.

Cserhádi Sándor azt tartja, hogy a magtermelési kísérletek megtételével olyan gazdák volnának megbízandók, a kiknek ahhoz meg van a kellő szakértelmük.

Az aukezió intézményétől az ár alakulására nem vár javulást, míg a nyilvántartó állomás létesítése sokat lendítene s azon termelő, a ki nem a minta szerint szállítja a magot, kizárandó a nyilvántartó állomás intézményéből. Hozzájárul a Forster által felvetett indítványához.

Forster Géza az elhangzottak után kiegészíti indítványát. A növénytermelési kísérleti állomás megállapításánál, hogy az ország területén itt vagy amott milyen fűmag termeltessék s összeköttetésben állana a nyilvántartó állomással, hol megvizsgáltatnának a beküldött minták és az eladás közvetítették.

A külföldre való kivitel szerinte csak akkor jöhet számításba, ha kellő minőségű jó árut tudunk előállítani; de a gazdaközönség figyelmé is felhívandó, hogy idehaza szerezzék be magszükségletét; azonkívül pl. az államvasutak igazgatósága, mely a vonalak mentén selejtes magokkal gyepesítette be a töltés-oldalakat, felhívandó volna, hogy megfelelő minőségű magot idehaza szerezzék be.

Többek felszólalása után gróf Szapáry Gyula elnök kimondja a szakosztály határozatát, mely szerint a szakosztály az értékesítés kérdését tartja első sorban a szalastakarmány és kerti magvak termelésénél megoldandónak oly módon, hogy a növénytermelési kísérleti állomás útján állapítsanak meg azon vetőmagvak, amelyek termelése hazánkban kívánatosnak és lehetőnek látszik és kiszemeltesse az azon gazdaságok, amelyek ily magvak termelésére hajlandók; intéztessek felszólítás a gazdaközönséghez, hogy elsősorban belföldön termelt vetőmagvakat vásároljon; az értékesítés kérdésének megoldása végett egy nyilvántartó állomás szerveztessek vagy az OMGE. vagy a Magyar Mezőgazdák szövetkezete közbejöttével, melynek hivatása lesz a szóban forgó vetőmagvak beszerzését és előadását is szervezni.

A cukorrépa magtenyésztés.

Koppély Géza: indítványozza, hogy az idő előrehaladására való tekintettel a szakosztály az előterjesztés részletes tárgyalásába ne bocsátkozék, hanem miután óhajtanó volna, hogy a cukorgyárosokkal karöltve haladjunk, czélszerű volna e kérdést még a szakosztályi tárgyalás előtt bizottságilag megvitatni s ezért proponálja, hogy alakítsassék egy vegyesbizottság, a földmívelésügyi miniszter, az OMGE. a növénytermelési állomás vezetősége s a magyar cukorgyárosok egyesülete kiküldötteiből — a kérdés előző megvitatása végett, a mely javaslatot terjesztsze a szakosztály elé.

Többek hozzászólása után a szakosztály **Koppély Géza** indítványát elfogadja s a kérdés előkészítésére egy vegyes bizottságot küld ki, melynek tagjai br. **Malcomes Jeromos** a földmiv. miniszter képviselőjében, az OMGE. részéről **Vásárhelyi László**, **Károly Rezső**, **Szilassy Zoltán** és **Jeszenszky Pál**, a m.-óvári növénytermelési kísérleti állomás részéről **Cserhádi Sándor** — a magyar-óvári növénykörtani állomás részéről **Linhart György**, a cukorgyárosok egyesülete pedig felkérletik 3 tag kiküldésére.

A szakosztály legközelebbi ülését február 9-én fogja megtartani.

A borgyártók mozgalma.

A műbortörvény végrehajtása, az 1897. évi végrehajtási rendelet kiadása óta, nagy erélylyel folyik és hogy ezen erélyes végrehajtásra tényleg szükség volt, bizonyítják azon leleplezések, a melyek napról-napra újabb borgyártókat állítanak pellengérré.

Hogy a végrehajtási rendelet erélylyel hajtatik végre s hogy a végrehajtási rendeletben foglalt üdvös intézkedéseknek a gyakorlatban hatálya van, az a földmívelésügyi miniszter érdeme, ki a műborgyártás tökéletes kiirtása érdekében tett erélyes lépéseivel máris oly érdemeket szerzett magának Magyarországon szőlészetének rekonstrukciója körül, hogy őt egész bátran szölőink újjáalkotójának nevezhetjük.

Érthető is, hogy a nagy költséggel betelepített szölők tulajdonosainál, általános volt eddig a panasz, hogy termésüket, ha csak esemegeképp nem értékesíthették, boraikon csak nagy nehezen és nyomott árak mellett tudtak tudni, holott a mióta az országszerte nyiltan, mondhatni szemérmetlenül folyt borgyártásról az igazságszolgáltatás a leplet lerántotta, azóta épp a borhamisítás gócpontjaiban, a természetes borok ára emelkedőben van.

A közgazgatás ezen szigorú beavatkozására

égető szükség volt már, mert a borhamisítók oly otthonosan érezték magukat nálunk, hogy már jogot formáltak a megélhetéshez. Az 1897. évi anketén, amely az új végrehajtási rendelet tárgyalta a pénzügyminiszteriumban, különös feltűnést keltett a pécsi kamara kiküldöttjének azon állásfoglalása, hogy a boryártás oly nélkülözhetetlen Magyarországon, hogy azt, mint engedélyezéshez kötött ipart, kellene minősíteni.

A könnyen szerzett nagy vagyon révén, a boryártóknak igen tekintélyes politikai befolyásuk is volt és talán van is ennek tulajdonítható, hogy a híres Engel cég tisztességeért, amikor az már nem volt meg, egy igen előkelő társadalmi és politikai helyet elfoglaló egyénből alakult küldöttség járt közbe a belügyminiszternél.

A boryártók eldorodójának, a pécsi telepnek a szétrobbantása és az ott kiderült mesés visszaélések, az egész ország figyelmét a boryártókra irányították és engedett azon vétkek közöny, a mely egyáltalában nem akart tudomást venni azokról, a mik körülötte történtek.

A közigazgatás is komolyabban kezdte venni feladatát, lehet, hogy felsőbb nyomásra és innen van, hogy ma a beküldött borminták oly halmazával áll szemben a két borvizsgáló bizottság, a melylyel ez idő szerint megküzdni nem bír.

Nagy a száma az elítélteknek és talán még nagyobb az ugyanazon alapon elítélhetőnek. Ennek tudható be, hogy egy nagyobb mozgalom indult meg a kereskedők körében, a melynek célja: a műbor-törvényt végrehajtási rendeletének enyhébb kezelését kívívni. — A mozgalom élén a kereskedelmi csarnok áll, a mely küldöttségileg adta át memorandumát, a kereskedelmi miniszternek. E memorandum tulajdonképpen semmi olyant nem foglal magában, a mit bárki alá nem írta, vagy a mi a végrehajtási rendelet tartalmával vagy szellemével ellentétbe volna.

Hogy a borhamisító gazda éppugy büntetendő, mint a borhamisító kereskedő és hogy a vizsgálat alatt álló cég, vagy egyén nevének nyilvánosságra hozatala meg nem engedhető, ezt mindenki aláírja. Ha tehát a kereskedelmi csarnok mozgalomának más egyéb célja nem volna, ugy azzal könnyedén végezhetnénk; csak hogy ezen memorandum és ezen küldöttség ugy látszik, egy jól kieszt és látszólag a földművelésügyi miniszter személye ellen, tulajdonképpen azonban a műbortörvény ellen irányuló akciónak képezi a kiindulási pontját.

Amit a kereskedelmi csarnok memorandumá nem mert kimondani, azt igen világosan találja elé azon cikksorozat, amelylyel az „Egyetértés” lép fel nyíltan a boryártók érdekében. Ezen cikksorozat határozottan a borhamisító kereskedők részéről sugallnak látszik és kétségtelen, hogy azok érdekében íródott, mert eddig még a magyar sajtóban nem akadt oly organum, amely a borhamisításnak a védelmére keljen és illetve a borhamisítást „boryártás” czime alatt, a megengedhető iparok közé becsapásni akarta volna.

A cikksorozat a szakértőt nem téveszti meg, miután lépten-nyomon oly ellentmondásokba keveredik, a melyekből a szakértők előtt azonnal világos, hogy itten tulajdonképpen egy rejtett cél szolgálatairól van szó.

A cikksorozatban foglalt állítások azonban mégis olyanok, a melyek épp a nagyobb-számu laikus közönség megtévesztésére és egy meghamisított közvélemény keltésére nagyon is alkalmasok s épp ez teszi szükségessé azt, hogy a cikksorozat állításaival érdemileg foglalkozzunk és ez teszi szükségessé azt is, hogy az érdekelt körök figyelemmel kísérik a borhamisítók kereskedelmi érdekeltségének minden törekvését, a mely a műbor-törvény szigorú végrehajtásának az enyhítését, vagy teljes mellőzését célozná.

A cikksorozat a kereskedelmi csarnok mozgalmaiból indul ki, és be akarja igazolni a

memorandumnak azon részét, amely a termelők között büntetlenül divó borhamisításokra hívja fel a kormány figyelmét.

Hogy a termelők között a bor hamisítása, helyesebben mondva a bor vizezése, különösen a kiscgazdák között, egyes vidékeken meglehetősen elterjedt szokás, ezt nemcsak nem tagadjuk, de magunk is többször felpanaszoltuk. Ez azonban a borpancsolásnak oly közönséges módja, amelyet a bort vásárló kereskedők, a bor megizelése és szesztartalmának egyszerű megmérése nyomán is, könnyen konstatálhatnak és akkor a kérdéses bort, egyszerűen meg nem veszik; sőt igen kívánatos volna, hogy az illetőt fel is jelentsék. Az a példa azonban, a mit a cikk felhoz, hogy Pestvidék egy nagyobb községben, 82 bortermező között, 76 termelőnél hamis bort találtak, csakis ugy tartható valószínűnek, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a pesti és pestvidéki borkereskedőknél általános szokássá vált az, hogy silány boryártmányaikon akképp igyekeztek tudni, hogy azokat részint bizományképpen, részint olcsó áron a környékbeli, egykor szőlővel rendelkező kiscgazdáknak adták át, a kik azon régi termésük czime alatt igyekeztek tudni.

Helytelenül vádolja tehát a közvélemény a vegykísérleti állomást, a vegyelemzést, mert magunk egyáltalán nem tartjuk kizártnak azt, épp a Pestvidéki községében, hogy 82 kistermező borából 76-nál a talált bor (épp a fenti oknál fogva) hamisított legyen.

Kifogásolja a közvélemény, hogy a vegykísérleti állomás nem képes feladatának megfelelni, a mennyiben oly nagy mennyiségű borminta torlódt össze, hogy ezen munkát a csekély személyzetrel ellátni nem lehet! Ez igaz és mindenestire pillanatnyilag talán hátrányára van a termelésnek és bizonyny a borkereskedelemnek is, de ezen pillanatnyi hátrányok nem esnek oly nyomattal, a mérlegbe, hogy a vegykísérleti állomás személyzetének állandó szaporítását, vagy a vegykísérleti állomásoknak nagyobb számban való felállítását szükségessé tennék. Mi legalább reméljük, hogy a végrehajtási rendelet épp ezen szigorú végrehajtási eredménye az lesz, hogy rövid időn belül, a budapesti vegykísérleti állomás személyzetének is minél kevesebb munka akad a borvizsgálatok megejtése körül.

Egy egy borvizsgálat 16 frtos díja, kétségtelenül oly összeg, a mely nagyon is gondolkodásra ejti a borvásárlót, hogy vajjon a bor megvizsgálása előtt megköczkazzassa-e ezen 16 frtos kiadást? A borvizsgálati díjakat feltétlenül tetemesen csökkenteni kell, hogy lehetővé tessenék a bort vásárló kereskedőknek, a legcsekélyebb mennyiségek megvizsgálása is.

Könnyen csökkenthető volna a bor vizsgálatdíj az által is, hogy a vegykísérleti állomás vezetői és személyzete, ne részesednek a vizsgálati díjak 50 százalékában, a mit magunk is kezdettől fogva helytelennek tartottunk, mert az állami intézetek alkalmazottainak semmiesetre sem szabadna oly százalék-részesedéseket behozni, a melyek esetleg a nagy közönségben azt a véleményt keltik, hogy itt a százalékban való részesedés esetleg a munka oly gyorsítását vonja maga után, a mely annak értékéből sokat levon. Magunk is szükségesnek tartjuk azt, hogy az ily állomások vezetői anyagilag jól szituált egyének legyenek, és magasabb díjazásban részesíttessenek, de történjék ez oly módon, hogy az érdekeltben semmiféle félremagyarzásnak hely ne adassék.

De a borok vásárlásával foglalkozó kereskedő, majd segíthet magán oly módon, hogy nem minden 5 hektoliteres mintáját elemezteti külön, a mint azt a cikksorozat említi, hanem egy-egy gazda borából átlag mintát vesz, a mely átlag minta vegyelemzése eléggé tájékoztatja az iránt, hogy természetes vagy mesterséges bort ajánlanak e neki eladásra?

A műbor-gyártást tilalmazó végrehajtási

rendelet 25 ik szakasza, különösen az, a melyet a cikk-sorozat ad abszurdum szeretne dedukálni; pedig a végrehajtási rendeletnek épp ezen szakasza az, a mely a legfontosabb és egyuttal az igazságszolgáltatás szempontjából is a legkorrektebb intézkedést tartalmaz.

A 25-ik szakasz ugyanis azt mondja, hogy a kihágási fenytő eljárásnak alapját épp a bort vizsgáló-bizottság szakvéleménye képezi és ha ez a szakvélemény terhelő, akkor ennek bírálata nem bocsátkozhatik; ha pedig felmentő, akkor a fenytő hatóság ezt félre teheti és más alapon hozhatja meg büntető ítéletét.

A cikkiró kifogásolja, hogy a szakértői vélemény bíróság a megfontolás tárgyát nem képezheti; ezt magunk részéről nem ugy találjuk, mert a végrehajtási rendelet felhatalmazást ad arra a miniszternek, hogy szakértőivel megállapítsa azon normatívumot, a mely a borok elemzésénél alapul szolgál; a mely normatívum természetesen lehet irányadó minden egyes kihágási esettel kapcsolatos borelemzésnél.

A borelemzésnél fix adatokkal számol a szakértő bizottság, amelyek ugyanazon rendszer szerint pontos elemzésnél nem változhatnak; ezen szakértői vélemény ha tehát terhelő és a megelemzett bort hamisítottnak mondja, felülbírálat tárgyát nem képezheti, mert ezt épp az igazságszolgáltatás gyors működése kívánja meg.

Ha azonban a szakvélemény fölmentő, még mindig van módja a fenytő hatóságnak ezen felmentő szakvélemény dacára is, beigazolni azt a ténykörülmenyek alapján, hogy a kérdéses minta vagy bormennyiség hamisított. Tudjuk azt, hogy a boryártás chemiája épp a pécsi salétrommentes víz felfedezése óta oly tökéletességre tett szert, hogy az ily módon „analysenfest” elnevezés alatt gyártott borok, hamisított voltának felismerése alig, sőt sok esetben nem is lehetséges, hacsak a hamisítás nem durva.

Ha azonban a fenytő vizsgálatot vezető hatóság, a könyvek alapján igazolni tudja azt, hogy az illető kereskedő több bort szállított el pinczéből, mint a mennyit oda bevitt, vagy illetve a pinczében talált borkészlet sokkal nagyobb, mint a mennyit az illető kereskedő könyvei kimutatnak, ugy világos, hogy a könyvek alapján kimutatott többlet bor, a boryártás eredménye. — Az igazságszolgáltatás érdekében fekvő dolog tehát, hogy az ilyen, csakis maga a vizsgálat által megállapítható visszaélések se maradjanak megtorolatlanul!

Ezen szakasz épp a legfontosabb szakasza a végrehajtási rendeletnek, épp ezen intézkedésénél fogva, mert böles előrelátással intézkedik azon esetre is, hogyha a borhamisítást szolgáló chemia annyira előre haladna, hogy a hamisított bort, a természetes bortól vegyelemzés útján megkülönböztetni nem lehet, akkor a fenytő hatóságnak még mindig módja legyen arra, hogy azt a ténybeli körülmények figyelembe vételével megállapíthassa.

A cikkiró azon ellenvetését, hogy a borvizsgáló bizottság a nyilvánosság kizárásával működik, talán felesleges czáfolgatnunk akkor, amidőn másrésztől azt állítja fel, hogy a vizsgálat alatt lévők neve ne publikáltassék, ezen két vélemény egyike a másikat zárja ki.

Több, mint neveléses azon ellenvetése a cikknak, hogy a bizottságban szakértők működnek; ugyan micsoda hitelt érdemelne a borvizsgáló szakbizottság, ha abban ugynevezett pártatlan, de borhoz abszolúte semmit sem értő egyének működnek közre? akkor azután teljes joggal támadhatná a cikk írója a szakbizottság tagjait.

Igen helyesnek tartjuk a szakbizottság olyatén összeállítását, hogy abban borkereskedők és termelők, tehát a két legközvetlenebbül érdekelt gazdasági osztály egyenlő arányban képviseltessék; ezen két gazdasági osztály között nincsen semmiféle ellentét és ott nem mint versenytársak szerepelnek, hanem mint érdek-

társak; ha a ke- válik.

Tis kérdés, sított b Ennek b mert his világo- másodtu nak tal ily állap- ily a fe- forrás t

Ér törvény- hogy a is, eddig részéről nek tart- lulag es- miután- színe el- számba- tálunk o is kijele- nek érc- fajtája- ily rem- ugy a b- tett hite-

De- tes” író- ből bön- dencziá- tásnak

Ha- igyeksz- íróját, f- folytath- lők vag- tett kel- czég az- folyólag

A- ség, ar- letszer- közöns- tendős- erköles- törvény- vény e- lése es- alá vor- ur, hog- keresk- forint- mikor- vannak

H- multba- országi- csak s- jó, ege- is kell- legünk- ezen c- azt üz- azt m- kevésb- dalom- hogy a- vény- tási re- helyet- elkábu- tése v- mellet

sadaló- tást, o- A bor-

pontja- vagy- hogy

társak; a versenyés csak akkor kezdődik meg, ha a kereskedő szőlőbirtok nélkül bortermővé válik.

Tisztán jogi szempontból bírálandó el azon kérdés, hogy kit illet a felelősség azon hamisított borért, amit másodkézben találnak? Ennek bírálatába annál kevésbé bocsátkozunk, mert hisz erre nézve a felelősséget a törvény világosan állapítja meg, amely szerint, ha a másodtulajdonos igazolni tudja, hogy a hamisnak talált bormennyiség ugyanaz, amelyet ő ily állapotban az első tulajdonostól vásárolt; úgy a felelősség minden esetben a beszerzési forrás tulajdonosát terheli.

Érthetetlen a cikk azon kifogása, hogy a törvény szigorú a termelőt nem sújtja és hogy a termelő, még feladások dacára is, eddig megbüntetve nem lett! A magunk részéről is érthetetlennek és megengedhetlennek tartanók azt, hogy ha a törvény egyoldalul csak a kereskedőkre alkalmaztatnék; de miután ez oly állítás, amely a józan ész itélő színe előtt helyét meg nem állja és komoly számba nem vehető, azért arra nem is reflektálunk csak annyiban, amennyit már előzőleg is kijelentettük, hogy a magyar szőlőtermelésnek érdeke az, hogy a borhamisító minden fajtája könnyörtelenül kiirtassék, mert csakis így remélhetjük azt, hogy a magyar boroknak egy a bel- mint a külföldön teljesen tönkretett hitele újból helyreállíthatassék.

De végén csattan az ostor! Az „Egyetértés” írójának hosszú cikksorozatának a végéből böngészszük ki annak tulajdonképeni tendenciáját, amely odairányul, hogy a borkereskedőknek jogszímet szerezzen.

Ha az Engel-czég eljátszott reputációját igyekszik visszaszerezni, biztosítjuk a cikk íróját, hogy a cikkek sorozatát bármennyig is folytathatja, de nem hiszszük, hogy a bortermelők vagy a borkereskedők egyikénél is részvételt kelthessen azon állítása, hogy az Engel-czég az ellene folyó több ezer vizsgálathoz ki-folyólag, közel 150 esztendeig fog ülni!

Azok a visszaélések, az a szemérmelenség, amellyel az Engel-czég a borkereskedést üzletszerűleg üzte, és az e módon a fogyasztó közönség zsebéből kiszivott milliók, a 150 esztendő elzárásával sem expialtának. És micsoda erkölcsi és jogi felfogás az, amely valamely törvényt csak azért tart rossznak, mert a törvény ellen vétők a vétkes cselekmény ismétlése esetén újból és újból kereset és büntetés alá vonhatók. És vajjon gondolja-e a cikkíró ur, hogy a borhamisításon meggazdagodott borkereskedőknek tettenérés esetén néhány száz forint bírság kifizetése valami nehéz dolog? mikor ezzel szemben ezekre menő nyereségek vannak kilátásban.

Hogy pedig Magyarországon, ezen a multban is, a jelenben is kitünő bortermelő országban, a hol rövid idő kérdése, hogy nemcsak saját szükségletünket bőven elláthassuk jó, egészséges és olcsó itallal, hanem már most is kell, hogy gondjaink tárgyát képezze fölöslegünknek a külföldön levő elhelyezése, hogy ezen országban valaki a müborgyártásnak, az azt üzökön kivéve, proselytátát tudjon szerezni, azt meddő, hiu törekvésnek tartjuk, annál kevésbé hiszszük pedig, hogy a magyar társadalomban nem volna annyi tisztességerzet, hogy a müborgyártás tilalmazásáról szóló törvény és illetve az azzal kapcsolatos végrehajtási rendelet szigorú végrehajtásának üdvözlése helyett, a korrupció ezen legujabb virága által elkábulva, elesábulva, a mübortörvény enyhítése vagy éppen a müborgyártás megengedése mellett foglalna állást.

De elég erő és kitartás van a gazda-társadalomban magában is arra, hogy a hamisítást, csalást ne engedje törvényileg szentesíteni! A borhamisító urakkal leszámoltunk!

A magyar közvélemény és a maguk szempontjából helyesebben cselekszenek tehát, ha vagyonaikat inkább megőrzik ilyekeznek, mint hogy hamis közvéleménykeltésre fecséreljék el!

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

A marhabiz'álásról.*)

Irta: Cselkó István.

I.

A gazda rendes körülmények között csak akkor foglalkozik nagyobb mérvű hizlalással, ha fölösleges takarmánya van, mi többnyire nedves esztendőkben szokott bekövetkezni. Szárazabb esztendőkben ritkán czélszerű hizlalni, mert az okszerű gazda állattai takarmány szükségletéhez viszonyítja a takarmánytermelést és számításait középszerű esztendőkre alapítván, rendszerint kevés takarmánnyal rendelkezik szárazabb esztendőkben. Ha tehát ilyenkor is hizlalna, akkor vagy a többi állattól kellene a takarmányt elvonni, mit azok színylenének meg, vagy vásárlás által kellene azt beszerezni, ami azonban nagyon megrágáná a hizlalást.

Más helyzetben van azonban a gazda akkor, ha mezőgazd. iparát is üz. pl. ha gazdasági szesz-, vagy keményítőgyára van, mert e gyárakból romlékony hulladék kerül ki, mely természetesen nem kerülne pénzbe, míg a hizlalás másik esetében a szintén ingyen lévő szalmát és polyvát kivéve csak oly takarmányokkal hizlalunk, melynek természetese és beszerzése pénzbe kerül.

Egyébiránt az, hogy milyen eredménnyel zárjuk le a hizlálás számláját, több körülménytől függ, nevezetesen az állatok takarmányértékesítő képességétől, a hizlalásnál kifejtett okszerűsüdtől és a sovány állatok beszerzése, s a hizott állatok eladásánál mutatkozó piaci viszonyoktól.

Vegyük csak az első helyen említett takarmányértékesítő képességet kissé szemügyre. Ez alatt azt értjük, hogy bizonyos idő alatt mennyi tápanyagot képes az állat húsá és zsírára átváltoztatni; minél több tápanyagot képes így átváltoztatni, annál jobb takarmányértékesítő és megfordítva. Ha pl. két állat közül az egyik 100, a másik 150 nap alatt hizlalható meg, akkor az első állatnak hizlalása több haszonnal fog járni, mert a gyorsabban hizó állat rövidebb ideig fordítja a tápanyagok egy részét élete fön-tartására.

Hogy ezt jobban megértsük, nézzük csak, mire használja a hizóállat a tápanyagokat. A takarmány tudvalevőleg 4-féle fontosabb tápanyag-félét tartalmaz, u. m. fehérje-féléket, zsírokat, szénhidrátokat és ásványi anyagokat.

A fehérjefélék, melyekhez a takarmány összes nitrogéntartalmú alkotórészeit számítjuk, megemésztetvén a vérkörbe jutnak és ismét a hajszálereken kiszivárognak. Most egy részük lerakódik, másik részük pedig szétbomlik. Ezért szokás az állati testben szervi s körzeti fehérjét megkülömböztetni. A fehérjeszétbomlás termékei huygany, huygsav és hyppursav, melyek a huyggyal távolodnak el, de ez alkalommal némi zsír is képződik, mely a zsírsejtekbe rakódik le.

A fehérjeszétbomlás szakadatlanul tart. Ha az állat a takarmánnyal nem kap elég fehérjét, akkor saját szervi fehérjét támadja meg, s azt bontja szét, amiből az következik, hogy a háziállattal több fehérjét kell etetni, mint amennyit okvetlenül szét kell bontania, mert csak így szaporíthatja testében a nitrogéntartalmú anyagokat, nevezetesen a húst.

Az a fehérje, amit az állat szétbont, elveszettnek tekinthető, mert a belőle keletkező csekély mennyiségű zsír meg se közelíti a szétbontott fehérje értékét. Ezért czélszerű a hizó-

* A nyitrai mezei gazd. egyesületben febr. 1-3-án tartott előadás kivonata.

állattól mindent távol tartani, ami a fehérjeszétbontást mesterségesen fokozza. Ilyen hatása van pl. a fölösleges, vagyis a normális szomj csillapítására okvetlenül szükséges ivóvíznél nagyobb mennyiségben fogyasztott víznek. Ezért nem czélszerű a hizóállatokkal szomjat gerjesztő anyagokat etetni és tápítalokat itatni. Ellenben a takarmányviz, mely sejtekbe van zárva, nem fokozza a fehérjeszétbontást, sőt ez a víz előnyösen hat a hizásra, mert nagyobb mennyiségben képes lerakódni.

Hasonlóképp fokozza a fehérjeszétbontást a konyhasó is, é. p. részint közvetlenül, részint szomjatgerjesztő hatása által, de miután a sónak étvágygerjesztő hatása is van, czélszerű a hizóállatoknak némi konyhasót adni, de sok sőt nem tanácsos velük etetni, mert az többet árt, mint amit használ.

A takarmányzsír részint elég a vérkörben, részint tartalékanyag gyanánt rakódik a zsírsejtekbe. A zsír elégséget igen elősegíti az izomtevékenység; ezért van a nehéz testi munkának soványító hatása s ezért hat a zab, kukorica, olajpogácsa, szóval a zsíros takarmány előnyösen az erőfelfejtő állatra. Ugyancsak ezért kell a hizóállatot a lehető legnagyobb nyugalomban részesíteni s az itatást is lehetőleg az istállóban kell eszközölni, hogy az állat minél kevesebbet mozogjon.

A szénhidrátok az állati melegnek előállítására szolgálnak, vagyis feltöltetnek, de ha fölös mennyiségben etetjük, zsírrá is képesek átváltozni s lerakódni. Hogy mennyi szénhidrátot kénytelen az állat föltüzelní, s mennyit alakíthat át zsírrá, főleg attól függ, hogy milyen meleg istállóban tartózkodik. Így tehát az istálló hőmérséklete is kellő figyelemben részesítendő, vagyis ne legyen nagyon alacsony, de másrészt párával telt fulladt levegőt se tartalmazzon az istálló.

Végre az ásványi anyagok részint lerakódnak, részint a vesék által kiválasztatnak a vérből.

E szerint tehát az említett tápanyagok részint a testet gyarapítják, részint szétbontatnak; de hogy a testet gyarapíthassák, bizonyos fölösleget kell az állatnak enni, mert a szétbontás szakadatlanul tart. Könnyű megérteni azt, hogy minél nagyobb tápanyagfölösleget etetünk a háziállatokkal, annál szembetűnőbben fognak gyarapodni. Ha mi pl. azt a tápanyagmennyiséget, mellyel az állatot egy esztendeig jó husban tudjuk tartani, háromnegyed esztendő alatt etetjük meg, akkor már hizik tőle, ha pedig fél esztendő alatt etetjük meg, még jobban meghizik, szóval minél rövidebb idő alatt tudunk az állattal ugyanannyi tápanyagot megetetni, annál kevesebbet fog belőle szétbontani, s így annál jobban fog tőle meghizni, vagyis annál jobban fogja a takarmányt értékesíteni.

De a hizás czéljaira megtakarítható tápanyagfölösleg nemcsak az etetett s megemésztett tápanyagmennyiségből, hanem a szétbontás mértékétől is függ, mely pedig nagyon változik, aszerint, hogy a szétbontást eszközölő szervek mennyire vannak az állatnál kifejlődve. Ezért van az, hogy egyes állatok sokat esznek, de annak nincs látszata, mert sok tápanyagot bontanak szét. Ennélfogva úgy formuláztatjuk a takarmányértékesítő képesség fogalmát, hogy azt mondjuk: minél több tápanyagot képes az állat enni, megemészteni s vérré átváltoztatni, s minél kevesebbet kell neki abból szétbontani, annál jobban értékesíti a takarmányt. Az ilyen állat természetesen gyorsan hizik s azért a hizás gyorsasága mintegy mértéke a takarmányértékesítő képességnek.

A tapasztalás azt mutatja, hogy sok tápanyagot csak a gyorsan fejlődő állatokkal lehet etetni, mert csak azoknak az emésztőszervei vannak a sok tápanyag megemésztésére kellően berendezve. A gyorsan fejlődő állatok továbbá kevés tápanyagot is bontanak szét, mert fejletlenebb légző s vérkeringési szerveik kevésbé kedveznek az oxidáczióknak, pedig a szétbontás

főleg ebben áll. E szerint tehát a gyorsan fejlődő állatok a legjobb takarmányértékesítők, s ez teszi őket az intenzívebb mezőgazdasági viszonyokkal bíró nyugati államokra nézve annyira nélkülözhetetlenné, valamint hogy ez, illetőleg mezőgazdasági viszonyaink intenzívebbé válása okozza azt, hogy a gyors fejlődés nálunk is mindig nagyobb jelentőséget kezd nyerni. Ezért és miután tárgyunk későbbi folyamán is gyakrabban kell a gyors fejlődésre hivatkoznunk, nem lesz fölösleges, ha e tulajdonsággal bővebben foglalkozunk.

Európában csak a múlt század közepe után lett a gyors fejlődés mint állati tulajdonság ismeretes, s mert Bakewell volt az, ki mintegy felfedezte, miután neki sikerült először gyorsan fejlődő állatokat előállítani. Chinában azonban a sertésnél már évszázadok vagy ezredek előtt ismerték a gyors fejlődést.

Bakewell előtt azt hitték a tenyésztők, hogy a fejlődés gyorsasága a háziállatok megmáshatlan fajtulajdonsága, vagyis, hogy a lassan fejlődő állatfajta minden körülmények között ilyen marad. Most azonban már tudjuk, hogy a gyors fejlődés minden fajta számára megszerzhető, ha következőképp tenyésztjük.

1. A növendékállatokat kitűnően tápláljuk, vagyis sokáig szoptatjuk és bővegesen adunk nekik tejet, elválasztás után pedig fehérjefélékben gazdag takarmányt etetünk velük. Ez a bő táplálás az emésztőszerveket fejleszti, de nem úgy, hogy azokat kitágítja, sőt ellenkezőleg a koncentrált anyagokkal bőven táplált állatok emésztőszervei kisebbek lesznek, de emésztési erélyük fokozódik. Világosan mutatja ezt a kérődző állatok gyomra, melynek 4 részlete a gyorsan fejlődő állatnál más nagyságú arányt ölt, mert itt főleg a tulajdonképeni emésztőgyomor, az oltó ösztönöztetik a fejlődésre, míg a segédgyomrok aránylag kisebbek maradnak, a sertésnél pedig a gyomor jobb fele fejlődik ki jobban, mert csak ez a része választ el emésztési nedveket. Miután a gyorsan fejlődő állatoknál a segédgyomrok kevésbé fejlődnek ki, azok később is koncentráltabb etetést kívánnak, s ezért nem tarthatók oly gazdaságokban, ahol sok szalmát kell a kérődzőkkel etetni.

2. A növendékállatoknak csak mérsékelt mozgást, vagyis csak annyit szabad teljesíteni, amennyit egészségük főtartása megkíván, mert a sok mozgás a légzést és vérkeringést mozdítja elő, ezeket a szerveket fejlesztvén, az oxidációt fokozza, minél fogva kevesebb tápanyag marad az állat növesztésére. Hogy a sok mozgás mennyire hátráltatja a fejlődést, s az állati tulajdonságokat mennyire tereli más irányba, mint a minők a hustermelésre szolgáló állatoknál kívánatosak, bizonyítja a bizonyos értelemben szintén gyorsan fejlődő angol telivér, mely dacára a csikók bő táplálásának, nem anyag, de erőtermelésre vált kiválóan alkalmas.

3. Továbbtenyésztésre csak azon állatokat választjuk ki, melyek a leggyorsabban fejlődtek s a legszebb husformákat mutatják.

Ilyen fölnevelés által nem lehet ugyan a lassan fejlődött szülőktől származó állatokat rögtön gyorsan fejlődőkkel átalakítani, de azt elérjük, hogy azok szüleiknél valamivel gyorsabban fejlődnek, sőt ha ezt a fölnevelést több nemzedéken keresztül folytatjuk, akkor végre igen gyorsan fejlődő állatokat fogunk nyerni, mert az állatok át tudják a növekedésük alkalmával szerzett gyorsabb fejlődést örökíteni, s ezáltal még gyorsabb fejlődésre képesítik ivadékaikat. Bakewell Colling és más angol tenyésztők ennek köszöntek nagy eredményeiket, s a rátót-héraházi simmenthali tehenészet kiváló volta is főleg ettől származik.

A gyors fejlődésre nézve jellemző az, hogy az állatok bizonyos testalkatot nyernek, mely a bő táplálás és mérsékelt mozgásra vezethető vissza. Az angol marha, juh és sertés pl. ugyanazon alapminta szerint vannak alkotva, mert ugyanabban a bő táplálásban, mérsékelt

mozgásban és megfelelő tenyészkiválasztásban részesülnek. Ugyanis a gyorsan fejlődő állatok kis fejet és rövid vékony lábakat nyernek, mert a tej s a fehérjében gazdag takarmányfélék sok foszforsavas meszet tartalmaznak, ez pedig sieteti a koponyacsontok egymásközötti, valamint a csöves végtagcsontok középrészének két végével való összeforrását, miáltal a csontok terjedelembeli növekedése véget ér. A fej és végtagcsontok tehát rövidebb ideig nőnek a gyorsan fejlődő állatoknál, s ezért maradnak kisebbek is.

Ellenben a törzs igen kifejlődik, hosszú, széles és mély lesz és nagyon husossá válik, de a has kicsi marad rajta, mert a kis térfogatú koncentrált takarmány nem tágitja ki. Ugyancsak ezért a gerinc is egyenesen marad, mert a kis has nem huzza le.

Azon szervek, melyek a mozgásnál szerepelnek, elsatnyulnak a gyorsan fejlődő állatoknál. Ilyenek a végtagokon kívül a légző s vérkeringési szervek is. Ugyanis a mellüreg rövid és keskeny lesz és kis tüdőt és szívet rejt magában, ellenben a szűgy igen elszélesedik, mert sok hus és zsír rakódik reá. A kis tüdő és csekélyebb vértömeg miatt kevesebb tápanyagot fordítanak a gyorsan fejlődő állatok életbentartására, vagyis kevesebbet bontanak szét s ez, valamint nagy tápélvevőképességük teszi annira hizékonyvá.

A gyors fejlődés és a megbeszélte testalkat természetesen csak addig tarthatók az állatoknál fönn, míg azok oly fölnevelésben részesülnek, mely a gyors fejlődésnek kedvez; mostoha viszonyok között el kell veszni mind a kettőnek. Ezt nem egy angolvérű hazai nyájnál tapasztaljuk, pl. az angol sertés nálunk gyakran hosszú orrmányt, egyenes arczélű nagy fejet és csontos lábakat nyer, a törzs pedig elveszti terjedelmét, épnégyszög alakját és gömbölyded husos formáit, de ez nem róható fel az angol sertés hibájára, hanem helytelen fölnevelésnek vagy annak tulajdonítandó, hogy néha oly gazdaságokban is foglalkoznak angolvérű állatok tenyésztésével, ahol a takarmányviszonyok nem elég intenzívek a gyors fejlődés fentartására.

A gyors fejlődés hanyatlása és elveszése azonban nem következik be hirtelen, ámbár az tapasztalás szerint gyorsabban történik, mint a mennyi idő alatt szerzhető meg; de miután a gyors fejlődés csak fokozatosan véset el, mostoha viszonyok között néhány nemzedéken keresztül láthatók a nyomai.

Hogy a gyors fejlődés milyen előnyös tulajdonság, azt már a takarmányértékesítés fogalmának a megbeszélésénél láttuk. De miután ott nem merítettük ki az összes előnyeit, itt soroljuk azokat föl.

Ilyen a többi között az, hogy a gyorsan fejlődő állat korán éri el tenyésztésre alkalmas korát: mi különösen oly állatoknál becses, melyek főleg csak attól az időtől kezdve hoznak hasznót, midőn már tenyésztésre alkalmazhatók, minők pl. a fejőstehenek, tenyésztések stb. Hízalásra is korábban lesznek az állatok alkalmasak s így időt, tehát pénzt is nyerünk, mert a bennük fekvő töke gyorsabban forog.

A gyorsan fejlődő állatok vágósulya igen kedvező, mert a csontozat finom, és a fej és lábak valamint a zsigerek, de különösen az emésztőszervek kicsinyek, míg a test nagyon husos. A husuk továbbá rendszerint jobb, mert zsírral van átszőve, míg a lassan fejlődő állatok inkább lokáliasan rakják le a zsírt, és szárazabb húst termelnek. Ezért nem tartják pl. a magyar-erdélyi marhát Nyugateurópa némely fővárosában piaczképesnek; de mi is jobb marhahúst fogyasztunk, mióta tejgazdaságunk fellendülése a gyorsabban fejlődő nyugati marha beözönlését vonta maga után; az pedig nem szorul bizonyításra, hogy az angol juhnak jobb a hús mint a hazai jubunké, és hogy igazi hussertésnek csak az angol vérű sertés mondható.

A sertésnél még azzal az előnnyel is jár

a gyors fejlődés, hogy a kétszeri fiadztatást teszi lehetségessé, mert csak a gyorsan fejlődő sertés képes sok tápanyagot vérré átváltoztatni s azért nem sanyli meg a kétszeri fiadztatást.

De ezekkel az előnyökkel szemben hátrányokkal is találkozunk, minők főleg a csekélyebb termékenység és némely betegségek iránti nagyobb fogékonyosság, mely hátrányok onnét származnak, hogy a gyors fejlődésnél bizonyos szövetek és szervek mások rovására fejlődnek ki, mit különösen a kötő és zsírszövetről mondhatunk, melyeknek burjánzása visszatartja a nemző-, légző- és vérkeringési szervek fejlődését. Ez a két említett hátrány teszi a gyors fejlődésnek bizonyos határon túl való fokozását lehetetlenné s ezek teszik szükségessé, hogy mértékét tartsunk a gyors fejlődéssel. Az angolok különben már több állatfajtájuknál átlépték a gyors fejlődésnél kívánatos határt, mert pl. némely kis sertésük, mely gyakran szuszka s melynek malacjai nem ritkán szívelzsírosodásban pusztulnak el, továbbá a south-down-juh, mely a gümőkór iránt nagyon fogékony s még néhány más fajtájuk tuságos gyorsan fejlődőnek mondható, s ezért kezdik most az angolok maguk is a robusztusabb, habár kevésbé korrekt testű s valamivel lassabban fejlődő fajtákat előnyben részesíteni.

A gyorsan fejlődő állatok testsúlyukhoz viszonyítva kisebb magzatokat szülnék, mint a lassan fejlődők. Ezt részint csekélyebb vértömegük, részint az okozza, hogy a vemhesség rövidebb ideig tart náluk; magzataik tehát fejletlenebb állapotban születnek. De miután ezek szüleiknek nagymérvű vérteljesítő képességét örökölték, növekedésben csakhamar elhagyják a lassanfejlődő állatokat s már szopós korban is jobb anyagot szolgáltatnak a vágóhidnak, mint azok.

Gyorsan fejlődő állatokat nem lehet minden gazdaságban tartani, mert nem minden gazdaságban tudjuk a táplálásra vonatkozó nagyobb igényeiket kielégíteni. Ezért vannak esetek, midőn a lassan fejlődő állatok jobb szolgálatot tesznek, mint a gyorsan fejlődők, mert habár a lassan fejlődő állatok kevesebbet jövedelmeznek, de némi jövedelmet eredményeznek ott is, ahol a gyorsan fejlődő állatok elcsenevésznek. Hazánkban azonban mindinkább fogy a mostoha takarmányviszonyokkal küzdő gazdaságok száma s ez okozza azt, hogy a magyar marha tenyésztése mindig szűkebb térre szorul és hogy az angol juho'kkal és sertésekkel való keresztezés mindinkább terjed.

Visszatérve a hízalásra, megemlítjük, hogy a gazda részint selejtezett marháját, részint a vásárolt marhát hízalja.

Selejtezés útján mindenekelőtt ökrök (gömbölyök, sörék) kerülnek hízalóba, melyek rendszerint jól híznak, ha nem nagyon öregek. A jobb gyarapodásra való tekintettel nem is kellene az ökröt 8-10 éves koránál tovább jármozni, mert ha csak akkor állítjuk hízóba, midőn már fogait vesztvi, rosszul hízik s az ilyent inkább csak feljavitva kellene eladni.

Tehenésztettel bíró gazdaságokban tehenek is kerülnek a hízóba. Hogy a tehenet mikor selejtezzük, tejelőképességétől függ, mert a jó tehenet ezélszerű addig megtartani, míg borjut hoz és tejel, ellenben a gyengén tejelő vagy beteges tehenen nem lehet elég korán tudni. A nagyon vén tehenet persze szintén nem tanácsos hízalni, vagyis azt is csak feljavitva adjuk el s habár utolsó értékesítésénél veszünk is rajta, de a jó tehenen ugyanis behozta azt borjai és teje által. A fiatal tehenek ellenben jól híznak s elég jövedelmezővé tehetik a hízalást.

Bikákat is selejtezzük, ha már nagyon elnehezdedtek és tenyésztésre alkalmatlanok. Ezeket nem tanácsos sokáig hízalni, mert rendszerint úgy is kövérek és mert főfogaszto'k a hentesek, durva rostu kemény husuk miatt kevesebbet fizetnek.

Ha nincs elég mustraállatunk, akkor vásárlás által egészítjük ki hízóállományunkat.

Miután a
ezüstfeh
marha,
itt ezéls
vész ma
az olyan
tani, me
növeked
aránylag
Fő
vábbá a
nagyon
de ne l
se nagy
legyené
rosszul
nem híz
kondicz
szetesen
mert a

H
idősebb
hízalás
hízalás
párhuza
vül új
zsír is
létesite
rapitják
azok lé
át. Mi
állatok

H
gyorsan
mert e
míg a
szapor
s ezért
ezt pl.
rendsze
az ang

S
idősebb
ki mag
részeit
kely é
zsigere
leg cs
tápany
birnak

ben s
fehérje
dekáll
nyu) t
mint a
keves
ban le
tokból
dön a

lásán
meg t
izmok
való

tesen.
gyara
rapod
később
kondi
rapod
a gy
nem
a híz
u. m
több
keves
sován
tozat
test
okoz
mert
korlá
össze

Miután a színes marha jobban hizik, mint az ezüstfehér vagy darvas színű magyar-erdélyi marha, annak adunk a vásárlásnál előnyt, de itt czélszerű a testet is nézni, mert a csenevész marha rosszul hizik, ha színes is és csak az olyan színes marhát lehet jó hizónak tartani, mely husos testével azt árulja el, hogy növekedése alatt jól tartották s hogy e miatt aránylag gyorsan fejlődött.

Figyelem fordítandó a vásárlásnál továbbá arra is, hogy az állatok ne legyenek nagyon vének, fogaik ki legyenek ugyan váltva, de ne legyenek nagyon kopva, továbbá, hogy se nagyon soványak, se nagyon kövérek ne legyenek, mert a lehajtott állatok eleintén rosszul hiznak, a kövérek pedig drágák és már nem hiznak olyan jól, mint midőn mérsékelt kondícióval kerülnek hizóba. Az ökröket természetesen előnyben részesítjük a vásárlásnál, mert a mérsárosok azokat fizetik legjobban.

Hizlalni nemcsak megnőtt, de szopós és idősebb növendékállatokat is lehet s ezt hizlálásnak mondjuk, mert a növendékállat hizlálása alkalmával a hus- és zsirképződés párbuzamosan halad, vagyis a meglévőknön kívül új izomrostok is keletkeznek, s azonkívül zsír is rakódik le. A megnőtt állatok már nem létesítenek új izomrostokat, de ezek is gyarapítják izmaikat, azonban csak azáltal, hogy azok léduzabbak lesznek és zsírral szövdődnek át. Miután itt a zsírlerakódás a fő, a megnőtt állatok hizlálását zsírhizlálásnak is mondjuk.

Huszilálásra csak husos testű, vagyis gyorsan fejlődő növendék állatok alkalmasak, mert ezeknek izomrostjai gyorsan szaporodnak, míg a lassan fejlődő állatok izomrostjainak a szaporodása inkább az idő befolyása alatt áll s ezért főleg zsirt raknak le. Tapasztalhatjuk ezt pl. a hizlalt mangaliczasüldőnél, melynek rendszerint kevés és tulkóvér husa van, míg az angol süldő zsírral átszótt sok hust termel.

Szopós borjúkat gyakran hizlaltunk, de az idősebb növendékállatok hizlálása ritkán fizeti ki magát, mert a növendékállatok testük azon részeit is kénytelenek növeszteni, melyek csekély értékűek vagy értéktelenek, minők pl. a zsigerek és csontok, míg a megnőtt állatok főleg csak zsirképzésre fordítják a fölösleges tápanyagokat s ezért előnyösebb vágósúlylyal bírnak.

Miután a növendékállatok husa feltűnően szaporodik s miután a hus a takarmány fehérjéjéből keletkezik, annál fogva a növendékállatokkal fehérjedusabb (szűkebb táparányu) takarmányt kell a hizlálás alkalmával etetni, mint a megnöttekkel. Utóbbiak azért is érik be kevesebb fehérjével, mert főleg a takarmányban lévő kész zsirt rakják le s a szénhidrátokból készítenek zsirt, ami olcsóbb, mint midőn a fehérjét használják e célra.

Fontos továbbá a növendékállatok hizlálásánál az is, hogy a mozgás ne vonassék meg tőlük teljesen, mert az előmozdítja az izmok fejlődését és megakadályozza tulkóvérré való válásukat.

A hizóállatok nem gyarapodnak egyenletesen. A lecsigázott állatok eleintén rosszul gyarapodnak és csak akkor kezdenek jól gyarapodni, midőn már felszedték magukat, de később ismét kevésbé jól gyarapodnak; a jó kondícióban levő állatok pedig eleintén gyarapodnak legjobban, de később itt is hanyatlak a gyarapodás. Hogy az állatok később már nem gyarapodnak oly jól, mint eleintén, vagy a hizlálás közepétján, két főoktól származik, u. m. először attól, hogy a sulyosbodó test több tápanyagot fordít élete föntartására s így kevesebbet takarít meg a hizásra, mert pl. a sovány állatot kevesebb tápanyaggal lehet változtatlan sulyban tartani, mint a kövéret. A test sulyosbodásával lépést tartó szétbontás okozza azt is, hogy a hizásnak határa van, mert ha az állat, melynek táplálékvesztése korlátolt, már igen nagy sulyt ért el, akkor az összes tápanyagokat szétbontja s ezért nem

hizhat tovább. Emiatt nem fizeti ki magát a nagyon sokáig folytatott hizlálás.

Második fő oka a később mindinkább hanyatló gyarapodásnak pedig az, hogy a hizás alkalmával nem csak tápanyagok rakódnak le, de víz is, még pedig eleintén sok vizet rak le az állat, s szövetjeit duzzasztja, később ellenben kevés vizet rak le, s szövetjeinek szárazanyag-tartalmát szaporítja. Ezért még akkor se gyarapodhatna az állat később annyit, mint eleintén, ha mindig ugyanannyi tápanyagot rakna le.

Miután később mindig kevesebb vizet rakódik le, az állati test viszonylagos viztartalma is mindinkább fogy. Míg pl. a sovány állat teste mintegy 65% vizet tartalmaz, addig a jól kihizlalt állatban gyakran csak 45% víz van.

Ebből következik, hogy a hizlálásnál mindinkább javul az állat husa. De a különböző testrészek nem mutatnak egyenlő husjavulást, mert míg a hus némely testrészekben csak keveset javul, más testrészekben megkétszereződik az értéke. A sovány állat husa keveset különbözik az eltérő testrészekben, s átlag mintegy 77% vizet tartalmaz, a kövér állat husa ellenben helyenként 73, más helyeken csak 50% vizet tartalmaz, de a rosszabb helyeken is értékesebb, mint a sovány állatnál a legjobb helyeken. Ezért szokás a hizott állatnál eltérő értékű hústájakat megkülönböztetni, s azokat nagyobb városokban eltérő áron eladni. A legjobb hus a faron és ágyékon (vesepecsenyé) valamint a lapocza hátsó szélén fordul elő, kevesebb jó a hátón a (rostélyos) és konczokon lévő hus, még kevesebbet ér a maron, szügyön, oldalokon és hason előforduló hus, legkevesebbet pedig a nyak, fej, alkar és lábvégek husa.

Az állatnak hústáják szerinti kimérése a tenyésztőre s hizlálóra, de a szegényebb sorsu fogyasztóra nézve is előnyös. A tenyésztő s hizlálóra azért előnyös, mert a jobb testalkatu és jobban hizlalt állatokat értékesebbé tevé, a tenyésztő és hizláló ezirányú törekvéseit jobban jutalmazza, a szegény embert pedig a husnak gyakoribb élvezésére képesíti, mert a hústáják szerinti eladásnál olcsón adható a nyak, lebeny és lábokról származó hus.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

A gőzerővel való talajmivelés jelentősége.

V.

A legutóbbi cikkben láttuk, hogy mily tétel adják a gőztalajmivelés költségeinek összegét. E hat tételt kell figyelembe venni nemcsak a már meglévő gőzekekészlet munkaköltségeinek megállapításánál, hanem akkor is, ha gőzekekészlet beszerzéséről van szó. A számító gazdának, mielőtt a nagy befektetést megtenné, mindenesetre tisztába kell jönnie azzal, mily nagy lesz az üzemből és mily nagy lesz a várható haszon. És itt mielőtt arról tárgyalnánk, mibe kerülhet tehát átlagosan a gőztalajmivelés katasztrális holdanként, újból visszatérek az amortizáció kérdésére. Részemről az amortizációnak azt a nemét, melyben az évenként leirt összeg a szántóföld terhére iratik, nem tarthatom helyesnek. Ily elv mellett 10 évi amortizációt véve fel, — az első években aránytalanul drága lenne a gőztalajmivelés, mert az amortizációs összeg mellett még a nagy kamat is terhelné a szántás költségét. A kamat ugyan évről-évre csökkenne, de az amortizáció maradna 10 évig ugyanaz s akkor beállana az az eset, amit az alábbi sorozat mutat egy példának felvett 30,000 frtos gőzekekészlet 10% törlesztés és 4% kamat mellett

1 katasztr. holdra eső költségeiről tizenegy éven át; évenként 1000 hold munkabírással.

Esik	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
f o r i n t é r t é k						
Tőke nagysága az év elején	30,000	27,000	24,000	21,000	18,000	15,000
Törlesztés (amortizáció)	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
Kamat az év végén	1,200	1,080	960	840	720	600
Amortizáció és kamat	4,200	4,080	3,960	3,840	3,720	3,600
Esik egy holdra	4.20	4.08	3.96	3.84	3.72	3.60

Esik	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
f o r i n t é r t é k					
Tőke nagysága az év elején	12,000	9,000	6,000	3,000	—
Törlesztés (amortizáció)	3,000	3,000	3,000	3,000	—
Kamat az év végén	480	360	240	120	—
Amortizáció és kamat	3,480	3,360	3,240	3,120	—
Esik egy holdra	3.48	3.36	3.24	3.12	—

Ime, az első évben egy kat. holdra 4.20 frt teher jut csak amortizáció és kamat czimén! Tessék most hozzászámítani a javítási költséget, a munkadíjat, a tüzelő- és kénőanyagot s akkor aztán kijön a 8—12 forintos átlag holdankénti szántási költség a házilag való szántásnál is. És ez az összeg elég jelentékeny már arra, hogy komoly megfontolás alá vétsessék, vajjon hát az az amortizációs költség tényleg a szántóföld terhére irassék-e?

De ez még egymagában csak megállhatna valahogy. Hanem mit látunk a XI. és következő években? A nagy tőke eltűnt, se amortizáció, se kamat nem terheli a szántást; az egyszerre felszabadult 3.12 frtos tehertől holdanként s a gazdaságnak ilyenformán egy év alatt 3.120 frt haszna lett, mert a szántás ennyivel lett olcsóbb. Igaz, hogy elveszett a tőke meg a kamat, de megmaradt a gőzeke, mely még a 20-ik évben is szántott aztán, mint névtelen, értéktelen leltári tárgy!

Ismét hang-ulyozom, hogy nem tartom magam szakemberek a gazdasági számvetés terén, de annyit talán sikerült e nébány sorban felmutatnom, hogy az amortizációnak ilyen módon való számítása nem helyes. A gyakorlati gazdák és a számviteli szakemberek feladata itt valami helyes módot kitalálni, mert a fenti számítási mód mellett helyes adatokat kapni nem lehet. Mert a mint lehetetlen, hogy egy karbantartott gőzeke 10 év alatt teljesen elértéktelenedjen. épp oly lehetetlen a szántás költségeit is fiktív számokkal megterhelni.

Ezek után nézzük mibe kerülhet nálunk a gőztalajmivelés?

Cserhádi többször idézett művében a gőztalajmivelés különböző munkálatainak nagy átlagszámai az amortizáció figyelembevételével katasztrális holdanként:

	legkevesebb	legtöbb	közép
f o r i n t			
mélymivelésnél	5.55	14.62	10.08
sekély szántásnál	3.62	5.82	4.72
grubberozásnál	1.88	5.00	3.44
boronázásnál v. hengerezésnél	2.22	3.08	2.65

E számok nagy átlagban mutatják a kat. holdankénti költségeket. Magától értődik, hogy ezek nem tekinthetők abszolút értékű számok-

nak, mert a különböző munkaviszonyok szerint — különösen a sekély szántásnál a feltüntetett *legtöbb*-ön még felül is emelkedhetnek a költségek.

Ezen adatokkal szemben álljon itt néhány uradalom gőztalajmivelési költsége a legutóbbi időből a Fowler-féle gőztalajmivelő-gépekkel:

I. San-Marco hercegnő uradalma, Szerb-Csanád.

28—38 cm. mély szántásnál a kat. holdankénti kiadás 15% kamat és javítást számítva

mély szántásnál 8-45 frt,
sekély szántásnál 6 frt.

II. Gróf Zselénszky Róbert uradalma Ötvenes.

Amortizáció és kamat figyelmen kívül hagyásával

28—30 cm. mély szántásnál 4-50 frt,
30—35 cm. mély szántásnál 5-50 frt, kö-
tött erős talajon 26—25%-al több.

Porhanyítás (grubber) 2 frt,
rigolozás könnyű talajon 65—70 cm. mély-
ségig 45—50 frt,
rigolozás nehéz talajon 65—70 cm. mély-
ségig 60—65 frt.

III. Gróf Csekonics Endre uradalma Zombolya.

Amortizáció és kamat figyelmen kívül hagyásával

16—38 cm. szántásnál 3-77 frt,
6% kamat és amortizáció mellett 5-07 frt.

IV. Diószeghi cukorgyár r.-t. urad. Diószegh.

Amortizáció és kamat figyelmen kívül hagyásával

26—32 cm. mély szántásnál 4-20 frt,
sekély szántásnál 3-80 frt.

Ha összehasonlítjuk e kétféle adatokat, melyek mindegyikét a gyakorlat szolgáltatta, csakhamar szembetűnik az a lényeges különbség, ami az amortizációval és anélkül terhelt a szántás költségeit.

Miután e kétféle adatok maguk is mutatják, hogy az amortizációnak merev alkalmazása nem adhat helyes eredményt; szerény véleményem szerint talán úgy lehetne megoldani a kérdést, hogy a gőztalajmivelés költségeinek számításánál az egész tőke kamatja lenne számítandó a tényleges kiadásokkal együtt mindaddig, míg a gőzekekészlet munkabíró állapotban van. Azonkívül évenként 5% oly módon lenne leirandó a tőkéből, hogy ez ne a szántás költségeit terhelje, hanem mint külön tőke félre téve, később új készlet beszerzésére használtassék.

Végezetül van még két körülmény, melyek felemlítése nélkül a gőztalajmivelés költségeinek előbbiekben ismertetett megállapítását talán nem lehetne teljesnek mondani.

Ezek egyike a *talajmivelés költségei igaerővel*. A gőztalajmivelés költségei sokak előtt magasnak tűnhetnek fel, pedig a valóságban nem nagyobbak az igaerőnél, sőt a mély mívelésnél, nem is tekintve a munka jóságára, mely határozottan a gőzekének adja az elsőbbséget, — még jóval olcsóbb is az az igaerőnél. Összehasonlító számításnál az igaerővel való szántásnál is úgy kellene számítani, hogy az igaerő fentartási költségei tisztán a talajmivelés terhére lennének irandók. Ha így állítanák fel a költségek párhuzamát, ugyan meszeze elmaradna az igaerő a gőzerő mögött. Mivel azonban az igaerőt más munkákra is kihasználják, fel kell állítani az arányt, mily mértékben használtatik ki az iga a talajmivelésre s mily mértékben más munkákra. Ezen arányba beleveendő természetesen a szünnapok is, mert az iga akkor is pénzbe kerül. Azt hiszem, 75% költség jutna ebből a talajmivelésre s e 75% költség a megmunkált területre vonatkoztatva, nem igen állna mögötte a gőztalajmivelés költségeinek, még a boronálásnál sem. A mély mívelésnél pedig sok esetben felszállna a gőztalajmivelés kétszeresére. A másik körülmény az előbbiekben pél-

dául felvett évenkénti 1000 hold munkabírás. Ez csak azért volt példának felvéve, hogy a számítás egyszerűbb legyen. Ha valamely gazdaság a maga céljaira rendel gőzekekészletet, az bizonyára iparkodni fog 1000 holdnál nagyobb területet megművelni, mikor is a holdankénti költségek jelentékenyen fognak csökkenni. A munkabírás nem a gőzekén mulik, mert tapasztalati tények mutatják, hogy még az egy gőzgépes Fowler-féle gőzekerendszerrel is 1200 hold évi eredményt tudnak elérni minden különösebb erőltetés nélkül.

A házilag végzett gőztalajmivelés költségeinek megállapítása tehát fentiek alapján elég megbízhatóan állítható össze.

ifj. Sporzon Pál.

LEVÉLSZEKRÉNY

Kérdés.

51. kérdés. Gazdaságomban sertéseket nevelék és hizlalok. Mivel a hizókat csak július-augusztusra akarom elkészíteni egészen, csak kevés eleséggel tartottam. És pedig, naponként és darabonként novemberben-decemberben 2—2¹/₂ kg-ot ettek, most pedig 3 kg-ot. A falkából egyszerre 8—10, majd később több, lábra nagyon megnehezedett. Kérem, hogy esztendő dísznő le tud-e ennyi eleségtől zsugorodni?

2. De mivel 2—3—4 éves koczáim, melyek nagyok és erősek, szintén kezdik a lábukat sajnálni, sőt már olyan is akad, melyik felkelni nem tud, holott csak 1³/₄ kg. eleséget fogyaszt, kérem, hogy ezt mi idézi elő? És mi lenne gyógyhatással. A hizók és koczáik mindennap 3—4 órát járódnak és bő számaalom van alattuk.

M. J.

52. kérdés. Mikor és hol szedi a katonai loavató-bizottság az egyéves csikókat?

S. F.

53. kérdés. Kérem gazdatársaimat, tájékoztassanak, hol szerezhetnék be a Dunántul tenyésztésre való Berkshire-malaczkákat?

H. S.

54. kérdés. A kosárfonás luxusmunkájához az anyagot másodkézből drága pénzen tudom beszerezni, miután volt mesterem önzésből nem akarja elárulni a kufforrást. Ki volna szives e rovatban tudatni, hol lehet minden fajta hántott és gömbölyű nádat, manillát, kákafonadékot, szinetta és nickel-kapszlikat kapni.

J. C.

55. kérdés. Tagosított szántóföldem végében mély s használhatatlan gödrök, vagyis árkok vannak, melyeket atyám 30 év előtt akáczetesével ültetett be. Én abban a hiszemben voltam, hogy az az én tulajdonomat képezi. Most azonban, mikor az akáczfákat ki akarom szüntetni a vágatást.

Ha felméréskor kitűnik, hogy a kérdéses árkok nem az enyéimé, hanem a község tulajdonát képezik, tarthatnék-e igényt a fákra, mert atyám annakidején kétszer kivágatta és akkor a község nem ellenezte a kivágatást.

B.-Mágócs.

F. L.

56. kérdés. A „Köztelek” egyik számában olvastam, hogy a földmivelésügyi miniszter foglalkozik nálunk annyira elhanyagolt baromfi-tenyésztéssel. Érdeklődöm a dolog iránt, mert szinte sulyt fektetek baromfiállományomra, de nem jutok velük zöldágra. Kérem tehát, hová forduljak utbaigazításért? Ugyanis néhány darab Langszhán fajkakással szeretném állományomban a keresztetést eszközölni.

C. L.

Felelet.

Erdélyi magyar faj igásókor és növénydekmarha beszerzési forrása. (Felelet a 37. sz. kérdésre.) Kérdéstevő tudni óhajtja, mely vásáron és hol szerezheti be legjobban tavasz-

szal — Erdélyben — magyar faj gazdasági szarvasmarha-szükségletét.

Az erdélyi nevezetesebb tavaszi marhavásárok napjai a következők:

Márzeius 1-én Deés, márcz. 9. Kolozsvár, márcz. 20. Bonczida, márcz. 28. Maros-Vásárhely, márcz. 30. Balázsfalva, április 21. Torda, április 29. Szamosujvár, május 7-én Szász-Régen, május 11-én Beszterce, május 31. Deés.

Ha a felsoroltak közül óhajtja valamelyiket látogatni, úgy leghelyesebben teszi, ha egy levélben az illető város törvényhatóságához kérdést intéz aziránt, hogy mely napon veszi kezdetét a tulajdonképpeni marhavásár? Ezzel eléri azt, hogy nem kénytelen esetleg egy-két napot elvesztegetni.

A felsorolt vásárokon kívül vannak még Erdélyben nevezetes vásárok, melyeken azonban olyan edzett anyagot, mely a követelményeknek (értem: erős igázásra és felnevelésre) megfeleljen és amely az elszállítását megérmelje, nem igen lehet kapni és ezek a székelyudvarhelyi, székely-kereszturi vásárok, melyeken a szemnek igen tetszetős; de legelő hiánya miatt a folytonos istállón való tartás következtében testben bár fejlődött, de rossz láb-bal bíró — munkában csak kiméletesen használható — kényesen tartott anyaghoz jut a vevő; miért is ezen vásárokon inkább a haszonállatok (hizók) beszerzése ajánlatos, amennyiben ott már félhusban és olesón megkaphatók. Kár, hogy az erdélyi közlegelők megszüntetése óta az anyag általában kezd romlani és nagy hiba az is, hogy birtokasaink még meglévő jó legelőiket is évről-évre nagyobb terjedelemben törlik fel, ahelyett, hogy azokat a lehetőségig még szaporítsák!

Ezek előre bocsajtása után, melyben kérelmének eleget tettünk, figyelmeztetjük, hogy Erdélyben igen sokan a tekintélyesebb birtokosok közül is (mint gróf Kornis Viktor uradalma Szent-Benedeken u. p. Deés, gróf Teleky Arvéd urad. Drassó, gróf Béli Kálmán Báld, Gaál Gyula Mező-Örményes, László József és dr. Akontz János béuradalma B.-Szent-Miklós, up. Szépmező, László Testvérek Nagy-Iklód vasut-állomás) jelentékeny mennyiségben tartanak eladásra gazdasági szarvasmarhát részint fiatal igás ókrót, részint tinósógot, sőt tavaly óta Kolozsvárt (Nagy-utca 1. sz. a.) egy kizárólag erdélyi magyar gazdasági szarvasmarhát bevásárló és értékesítő társaság is alakult, amely intézménynek, tekintve annak elismert kitünő szakértőit, az erdélyi marhát kedvelő gazdaközönségre nézve ugyszólva közgazdasági jelentősége is van, amennyiben a szövötközetnek bevásárlást intéző tagjai minden erdélyi vásáron ott vannak egyfelől, másfelől pedig — ismerve a viszonyokat — az anyagnak mindig legjavát szerzik meg.

Akkor és ott vesznek, hol kitünő az anyag és kevés a vevő. A többnyire kupeczkedésből élő erdélyi kisgazda mindig könnyebben és hamarabb csinál vásárt az olyan vevővel, kivel gyakrabban találkozik, mint az idegennel, kit még soh'se látott. Azt is tudjuk, hogy Erdélyben egynéhány nagyobb idegen vevőnek a vásáron való egyszerű megjelenése felette drágává teszi az anyagot, melyhez aztán — ha a vásárba feltétlenül vennünk kell — igen nagy pénz árán jutunk.

Tanácsunk az, hogy tájékozhatása végett tekintse meg valamelyik nagyobb és meglátogatni szándékozó vásár előtt a felsorolt és legelőgazdálkodást is üzö birtokok egyikén található készletet, hol esetleg nemcsak a vásárinál egyöntetűbb, de igen sok esetben kevesebb költség és fáradsággal, jobb és alaposabb körütekintéssel szerezheti be szükségletét.

Tudomásunk szerint a m.-óvári, kis-jenői főhercegi, az esztergomi primási és főkapitányi, a sárvári kir. hercegi, a kapuvári hercegi, a bábolnai kir. ménes, a nagy-daádi cs. és kir. csikótelep, a nagy-lángi, timári, zsélyi, lengyeltóti, tolnai, apateleki, temerini, terozo-

váci, c
daszti-i, b
stb. urad
ókrót, rés
bármelyik
zési forrá
fölvilágos

Gaz

csajtása.

1876-ik

ha a cse

gyakrab

b) pontja

gazdáját,

ügyelete

vagy sz

minden

előleg v

adandó,

megtérít

rögtön

kötelessé

után sen

Ez

megtalál

olvasásá

Cz

Lá

kérdésre.

tudható

sértések

nem jel

tuđni, E

nagyon

fejzése

Fe

ges; 1.

előtt el

lábaik a

kormány

ványi ar

ben sze

lágylás

talán m

rajtuk.

Ké

lévén, c

azokat

hogy ma

éppen a

Vé

igen sz

kezökbe

Fe

ezek da

éves sül

1 évese

tulsok,

gramm

kilóra e

napi hiz

A

hetett s

nehezed

tehát az

Av

hetett fe

a lábzs

ben, mi

már neh

lással ta

A

kozást i

szó és s

természe

tevő vé

A

valószín

bíró pél

előbb ét

fogni az

ben is c

váci, csákányi, somberek, dunaszekesői, daszti-i, bács-szent-tamási, jánosházi, terennei stb. uradalmak tartanak részint erdélyi igás ökröt, részint erdélyi növendékmárhat és ha bármelyikét a felsorolt uradalmaknak a beszerzési forrása iránt megkérdezi: szívesen fognak fölvilágosítást nyújtani.
L. L.

Gazdasági alkalmazottak azonnali elbocsajtása. (Második felelet a 46. kérdésre.) Az 1876-ik XIII. t.-cz. 52. § g) pontja értelmében, ha a cseléd ivásnak adja magát, — tehát ez gyakrabban ismétlődik, — ugyancsak a fenti § b) pontja értelmében azon cseléd, amelyik gazdáját, vagy annak helyettesét, kinek felügyelete alatt áll, tettelesen bántalmazza, vagy szitkokkal illeti, azonnal elbocsajtható minden további kártérítés nélkül és a kiadott előleg visszavehető tőle, de az elbocsajtás napjáig minden illetménye vagy fizetése kiadandó, kivéve, ha károkat tett, amelyek megtéríthetők. Az 51. §. b) pont értelmében rögtön elbocsajtható akkor is, ha a cseléd kötelessége teljesítése körül a gazdája intései után sem fejt ki szorgalmat.

Ezen törvény minden cselédkönyvből megtalálható, ajánlom tehát ennek alapos átolvasását.

Czece.

Kiss.

Lábfájós sertések. (Felelet az 51-ik sz. kérdésre.) A közöltekből nehéz eligazodni. Nem tudható ugyanis, hogy milyen fajtájú, súlyú sertésekkel etette a jelzett mennyiségű, de nem jelzett minőségű eleséget s nem lehet tudni, hogy mit ért kérdéstevő a „lábra nagyon megnehezedett“ és „lezsugorodás“ kifejezések alatt.

Felfogásunk szerint három eset lehetséges; 1. a sertések a dus takarmányozástól idő előtt elnehezdedtek s talán gyengébb alkatu lábaik a nagy súlyt már nem bírják; 2. a takarmány, melyet előbb és eddig kaptak, ásványi anyagokban, de kivált foszforsavas mézben szegény volt s emiatt az állatok esontlágylást kaptak; 3. a ragadós-, vagy aztán talán más természetű körömfájás lépett fel rajtuk.

Kérdéstevő lakhelyén két állatorvos is lévén, csudáljuk, hogy a kalamitás felderítésre azokat igénybe nem vette, holott előre láthatta, hogy mi itt a távolban, amugy látatlanban, hogy magyarán beszéljünk: nem találhatjuk éppen a fején a szept.

Véleményünknek azonban, természetesen, igen szívesen adunk így is kifejezést a következőkben.

Feltevén, hogy árpan, kukoricán, vagy ezek daráján tartotta malaczeit és illetőleg 1 éves süldőit, ugy a nyújtott mennyiség — az 1 évesek darabját 50—60 kilósoknak véve — tulsok, olyannyira, hogy pl. a jelzett 3 kilogramm kezdetben két ily sertésnek is elég s 6 kilóra egy-egy pár ily disznónál csak 60—80 napi hizás után szokás felmenni.

A esontozatban eként meg nem erősödhetett süldők zsirban rohamosan javultak és nehezdedtek s ezt a nagy testsúlyt nem bírják tehát az erőtellenül maradt lábak.

Avagy a másik esetet véve nem építkezhetett fel kellőképpen a malaczkok esontváza s a lábzsugorodás jelensége nem más ez esetben, mint esontlágylás, melyen — bár most már nehezen — de takarmány-esontliszt adagolással talán mégis segíteni lehet.

A harmadik eset állatorvos-rendőri beavatkozást igényel, ha ragadós körömfájásról volna szó és szakszerű kezelést ugy ez, mint a más természetű lábfájás, a mit hajtasson kérdéstevő végre az ottani vagy más állatorvossal.

A legelső esetet feltételezve, mely legvalószínűbb, tanácsunk az, hogy a súlyukat nem bíró példányokat eladás, vagy leölés által mielőbb értékesítse, mert ezután szűkebb kosztra fogni azokat semmiképp se indokolt s különben is csak leromlásuk várható.

Tekintettel arra, hogy nem hizó öreg koczái is (mint mondja) kezdik a lábukat sajnálni, alig szabadulhat az ember attól a gondolattól, hogy mégis csak esontlágylás, vagy aztán valamely körömbaj forog fenn. A mondtok után nem lesz már nehéz ezt kérdéstevőnek megállapítania.
M. K.

Mikor és hol szedi a katonai loavató-bizottság az egyéves csikókat? (Felelet az 52. kérdésre.) A katonai loavató-bizottság egyéves csikókat nem vesz. A katonai csikótelepekbe is csak 3 éves csikókat vesznek tavasszal, melyeknek igen jó származásuaknak és igen jó testalkattal bíróknak kell lenni, hogy annak idején beváljanak remontanak. A ki több ily csikó birtokában van, bejelentheti azokat a legközelebbi katonai loavató-bizottságnak, a csikók számának, származásának, korának, magasságának és árának felemelésével. A bizottság a helyszínére ki szokott utazni.
K. M.

Árokmenti fák kivágatásának joga. (Felelet az 55. kérdésre.) A kié a föld, azé a fa is, akarki ültette. Ha tehát a felmérésnél az tűnik ki, hogy az illető föld a község tulajdonához tartozik, akkor a kérdéstevő nincs jogosítva a fákat kivágni. Ha a szakadatlan birtoklás 32 év óta tartana és nem községről volna szó, akkor kérdéstevő, illetőleg jogelőde elbirtokolták volna az illető területet, így azonban arra se lehet hivatkozni.

A baromfiak nemesítése. (Felelet az 56. kérdésre.) A földművelési miniszterium állattenyésztési ügyosztálya a közönséges baromfiak nemesítésére az országban több év óta tenyésztett sokféle fajbaromfiak közül azokat jelölte ki, melyek hazai szárnyasaink között eddig legjobban beváltak s a melyek a mi ugynevezett magyar (közönséges) baromfinak keresztezésére a legjobban felhasználhatók. Ilyen fajbaromfi a tyukfélék közül a fekete langszhán, a kendermagos plimut, a fehér (tollaslábú) bráma; a pulykák közül a bronz és a francia pulyka; a víziszárnyasok közül az emdeni lud és a pekíngi kacsá. Hogy a sokféle fajta közül csak ily kevés számú fajbaromfi lett a keresztezésekre ajánlva, ennek oka az, hogy csak így remélhető, hogy az ország baromfiállománya egyszer nem csak testben, de jellegben is egyöntetűvé fog válni. Igen üdvös és örvendetes dolog, hogy ezen újabb és széleskörű baromfi-tenyésztési mozgalomban napról-napra több közép- és nagybirtokos is siet résztvenni, mert ez által még inkább meg lesz könnyítve a magas kormány e czélú munkálkodása, ha a jó példával azon birtokos osztály fog elől menni, a kitől a köznép, a kiscgazda szeret tanulni — ha ezektől fogják látni a keresztezések által elért fényes eredményeket.

Igen helyes dolog, hogy nagybani baromfi-tenyésztését nem öhajítja tiszta vérben folytatni, mert ez nem a mi viszonyainkhoz való, aki hasznat akar látni a tenyészetből, az csak keresztezésre törekedjék. Ezen törekvése azonban legyen czéltudatos s ha egyszer egy kiválasztott s ezt mindig lehetőleg az állam által köztenyésztésre kijelölt fajtákkal kellene alkalmazni, fajbaromfiával kezd meg a keresztezést, akkor ettől többé el ne térjen s minden 2—3 évben új kakast vagy gunárt szerezzen be a tenyésztő. Ha következetesen cselekszi ezt, 4—5 év alatt lesz egy oly rut faja (tájfaja), mely nagytestű, egyszínű, egyjellegű lesz s a fajbaromfiak azok sok rossz fajú tulajdonsága, minő a késő és lassu fejlődés, a lustaság etc., a magyar baromfinak gyors fejlődése, mozgékony-sága, szívóssága által teljesen ellensúlyozva lesz. Tessék tehát házityukjainak keresztezésére langszháni kakast alkalmazni, s az év végén már gyönyörködhetni fog a szép eredményben. Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő Gödöllőn szívesen fog ajánlani a jó minőségű langszháni kakasoknak beszerzési forrást.
N. N.

I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden.

A kiállítási igazgatóság ülése.

(Febr. 6.)

Jelen voltak Forster Géza alelnök elnökléte alatt báró Malcomes Jerómos, Lichtenberg Mór, Rubinek Gyula a kiállítási iroda főnöke és Horváth Jenő irodavezető.

Előterjesztettek a kiállítási sorsjáték ügyében eszközölt újabb tárgyalások eredményei, melyek tudomásul vétettek.

Az ebkiállításra vonatkozólag elhatározta tott, hogy az két napig fog tartani; térdjéppen □-méterenként a nagy kutyák után 2 frt 50 kr., kis kutyák után 2 frt fizetendő; az ebtenyésztők egyesülete tagjainak kutyái 50 krral kevesebbet, míg kollektív kiállítók a rendes díjon kívül 10 frtot tartoznak fizetni.

A kiállítási plakátok elkészítésére a Tóth Molnár Ferencz szegedi festőművész készítette minta alapján az Athenaeum, Verböczy és Hornyánszki nyomdák nyújtottak be ajánlatokat, melyek közül az Atheneum ajánlata fogadtatik el.

Lichtenberg Mór javaslatára elhatározza az igazgatóság, hogy a kiállítás ideje alatt egy cselédjutalmazást fog tartani a Csongrád, Csanád, Bács-Bodrog, Békés és Torontál vármegyei cselédek számára is következő díjazással: 1 díj a 100 korona, 6 díj a 50 korona, 6 díj a 40 korona és 12 díj a 30 korona. Hogy kik érdemesek jutalmazásra, ezt egy e czélra alakítandó bizottság fogja eldönteni.

Ujabbban díjakat adományoztak gr. Dessewffy Aurél, br. Wodianer Albert 100 frt, gr. Csekolics Endre 50 frt, Szegedi keresk. és iparbank: 100 forint és Csongrád vármegye gazdasági egyesülete 100 frtot; midőn az igazgatóság ezeket örvendetes tudomásul veszi, egyben köszönetet szavaz a hazafias adományozóknak.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Oldal.

Az OMGE. közleményei. 209
Földművelési és növénytermelési szakosztály ülése. 210
A bogyártók mozgalma. 211
I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden. 217

Állattenyésztés.

A marhahizlalásról. Cselkő István. 213

Gazdasági gépészet.

A gőzerővel való talajművelés jelentősége. Ifj. Sporzon Pál. 215

Levelszekrény. 216

Vegyések. 217

Kereskedelem, tőzsde. 219

Budapesti gabonatőzsde. — Szeszűlet. — A köz-

ponti vásárcsarnok áruegyezése a nagyban (en-

gros) eladott élelmiszerek áráiról. — Állatvásá-

rok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti

juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi

szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi

juhvásár. 220

Czimadományozás. Ő felsége a király, Bolla Mihály királyi és műszaki tanácsosnak, az osztálytanácsosi címet adományozta. — Bolla Mihály, mint az OMGE. választmányi tagja s a műszaki bizottság elnöke, az egyesület tevékenységében is élénk részt vesz. Kitüntetéséhez őszintén gratulálunk!

Kinevezés. Mauthner Ödön, budapesti magnagykereskedő, a császári orosz kertészeti egyesület f. é. május hó 16-án, ő felsége az orosz czár vénaoksege alatt, a szentpétervári császári tauriai kertben rendezendő III-ik nemzetközi kertészeti kiállításra bíráló-bizottsági tagnak neveztetett ki.

Megbízások. A földművelésügyi miniszter Kulkey Gyula földbirtokost, szalai lakost, Abauj-Torna vármegye szikszói járására; Szigeti Wargá László, gazdasági vándortanítót, aradi lakost, Arad vármegye

pécskai járására: Rottler József gazdasági szaktanárt, zúzó-váraljai lakost. Turóc vármegye mossóczi járására: Hosszu Albert gazd. tanárt, s. tanárt, besztezei lakost, Beszteze-Naszód vármegye jaádi járására; Füredy Lajos gazd. vándor-szaktanárt, lipóti-szt-miklósi lakost, Liptó vármegye lipóti-szt-miklósi járására; Szemeré Márton gazd. szaktanárt, eperjesi lakost, Sáros vármegye siroki járására; Horváth Sámuel gazdasági vándortanítót, besztezebányai lakost, Zólyom vármegye besztezebányai járására; Czegléd Tivadar gazd. szaktanárt, kaposvári lakost, Somogy vármegye kaposvári és Boglár Dezső gazd. szaktanár, csurgói lakost, Somogy vármegye csurgói járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Halálhírek. Somogyvári Somogyi Gyula föld-birtokos, január hó 29-én, életének 46-ik évében, Gardone-Rivieran szívszélhűdében meghalt. — Hoffmann Lajos uradalmi gazdasági intéző, február 2-án, életének 60-ik évében Ráczkeresztúron elhunyt.

A szőlőszeti és borászati bizottság ülése. Az OMGE. szőlőszeti és borászati bizottsága f. hó 10-én azaz pénteken délután 4 órakor a Köztelken ülést tart a következő napirenddel: 1. Elnökválasztás. 2. A sátoralja-ujhelyi és beregszászi szőlőszeti értekezlet határozatainak végrehajtása. 3. A műbortörvény végrehajtása ellen irányuló akció ellensúlyozása. 4. Az OMGE. képviselője a bpesti borvizsgáló bizottságban. 5. Esetleges indítványok.

Kertészeti tanfolyam a Köztelken. A kertészeti tanfolyam e hét végén befejeződik. Az előadásokat szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton tartják délután 5—7 óráig. Mind a négy napon d. u. 5—6-ig a diszkertészetből, 6—7-ig a zöldségtermelésről tartanak előadást.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnokellátó Szövetkezetének igazgatósága részéről az alábbi nyilatkozatot tettük: A vásárcsarnoki bizottság legutóbbi ülésén Steiger Gyula javaslatba hozta, hogy a V. E. Szövetkezetnek a helybér ötven százalékának elengedése iránt beadott kérelmét utasítsa el a bizottság, a mennyiben a szövetkezet a közönség érdekében nem fejtett ki olyan működést, a mely megokolná e kedvezmény megadását. Ezt az állítást a következő kifogásokkal indokolta: 1. Hogy a Szövetkezet től nehezen tudta megkapni a gazdaságából küldött cikkek árát. 2. A szövetkezet feleinek postai csekkek útján fizeti ki a pénzt. 3. A szövetkezet tagjaitól kisebb közvetítői díjat szed, mint nem tagoktól. Mindenki jogosítva van egy nyilvános ellenőrzés alá vetett közintézményt a hasznavehetőség teljesen egyéni szempontjából is bírálatt tárgyává tenni, de ebből még nem következik az, hogy mindig az intézményben és nem a ki nem elégitett egyéni igények tulásáiban rejlik a hiba. Nem hallgatjuk tehát el a szövetkezet észrevételeit sem azokkal az állításokkal szemben, a melyek egyenesen létérdekeibe vágnak. 1. Az első kifogás egy téves postai címzés következménye, tehát technikai botlás és nem rendszerbe vágó hiba. 2. A szövetkezet csakugyan postai csekkel fizet, mert ez a legelőcsőbb módja a pénz kézhezjuttatásának. Egy ilyen csekk mindössze két krajczarba kerül, a postai utalvány tisztes s többször nagyobb bélyegilletékekkel terhelné a vevőt. 3. Természetes, ha a szövetkezet tagjainak nagyobb kedvezményeket biztosít, mint idegeneknek, mert hiszen tagjai viselik az anyagi felelősséget is. A szövetkezet megtehetné azt is, hogy tagjaitól egyáltalában nem szedne provizótiót; komolyan csak vehetné senki rosszuéven tőle, hogy a kötelekbe tartozó termelőknek előnyöket nyújt? Hiszen ez a célja. A három kifogás egyike sem bizonyítja tehát, hogy a szövetkezet ne igyekeznék a gazdaközönség érdekeit szolgálni. Hanem azt bizonyítja legfeljebb, hogy a Steiger Gyula egyéni igényeit nem szolgálhatta ki úgy, hogy tetszését megnyerje. Ez még nem döntő momentum egy közhasznú intézmény létjogosultsága ellen. Sajnos, hogy Steiger Gyula előtt mégis elég volt arra, hogy jóindulatát feladja a szövetkezettel szemben, holott benne, mint gazdában s fővárosi virilistában éppen a gazdaközönség ezen szövetkezetének hivatott védelmezőjét kellene látnunk.

Borgyártás és a kémiai vizsgálat megbízhatósága. Mai számunk első cikkében foglalkozunk a borgyártóknak Darányi miniszter személye, voltaképpen a bortörvény végrehajtási rendelete ellen megindított mozgalmával, melyet az „Egyetértés” cikksorozatai szolgálnak. Ennek a támadásnak egyik fogópontja az, hogy a borvizsgáló bizottságok kémiai vizsgálatainak eredményeit megbízhatatlannak mondják. Erre vonatkozólag Wartha Vince, műegyetemi tanár, aki ebben a kérdésben feltétlenül az első tekintély, az alábbi nyilatkozatot teszi közzé:

Az Egyetértés-ben február 1-től kezdve *Borgyártásunk* címmel megjelent cikksorozatban az 1893. évi XXIII. törvényezikk alapján alakított állandó borvizsgáló szakértő bizottságnak a borvizsgálatok körüli működése úgy van feltüntetve, mintha olyan esetek is előfordulhatnának, hogy a bizottság természetesen borokat is mesterséges boroknak nyilvánítaná. Ezt a bizottságnak a *leghatározottabban vissza kell utasítania*. Mert igaz ugyan, hogy a kémiai tudomány mai fejlettsége mellett a mesterséges bort nem mindig lehet felismerni, illetőleg megkülönböztetni a természetes bortól. Ebből azonban éppen az következik, hogy sok mesterséges bor, ha ügyesen van készítve, természetes bor gyanánt csuszik át a vizsgálaton. Ellenben azok az adatok, illetőleg melyeknek állapítása esetén a borvizsgáló bizottság valamely italt mesterséges borknak minősíthet, a legrosszabb években termelt borok silány minőségének figyelembevételével vannak megállapítva. Tekintettel erre a körülményre, valamint arra is, hogy a budapesti borvizsgáló szakértő-bizottság tagjai, kiket — a kémiai szakembereken és a székesfővárosi tiszti főorvosai kívül — felerészben a kereskedelemügyi, másik felerészben pedig a földmivelésügyi miniszter nevez ki, eskü alatt működnek, továbbá teljes tudatában vannak annak a felelősségnek, mely a bizottságot annál is inkább terheli, mert szakvéleménye végérvényes, a mennyiben felülbírálat tárgyát nem képezheti: a bizottság a szakvélemények megadásánál, oly óvatossággal, és körültekintéssel jár el, hogy *teljesen ki van zárva annak a lehetősége, hogy valamely természetes bort a bizottság mesterséges borknak nyilvánítson*. Budapest, 1899. február 5. Dr. Wartha Vince miniszteri tanácsos, műegyetemi tanár, s budapesti állandó borvizsgáló szakértő-bizottság elnöke.

Népies gazdasági előadások. A földmivelésügyi miniszter támogatása mellett Szabadka sz. kir. város földmivés-iskola igazgatósága az alább felsorolt szakelőadók közreműködésével a következő községekben tart népies téli gazdasági előadásokat: Febr. 12-én Mélykúton; febr. 19-én Bikity Borsodou; febr. 26. Ludasdon, mindenkor d. e. 9—12 óráig, d. u. 2—5-ig. Előadók lesznek: Asványi L. földmivés-iskolai igazgató; Balogh S. öszt. gazd. segéd. Dezső Miklós borászati felügyelő; Drégely Kalmán gazd. p. v. n. tanító; Eberhardt J. m. kir. állami állatorvos; Frankl B. gazd. s. tan.; Szalay M. Szabadka sz. kir. város főkapitánya; Vörös L. gazd. p. v. n. tanító.

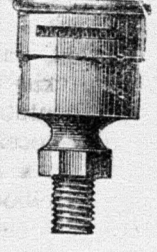
Szövetkezések. A földmivelésügyi miniszter által támogatott nagyküllömegei, népies gazdasági előadások keretében a szövetkezési eszme annyira jó talajra talált, hogy *Csulak* Lajos író s segesvári tanító előadásai nyomán Kis-Kapus, Héjjasfalva, A-Rákos, Héviz, Hálmagy magyar községekben tömegesen jelentkezett a gazdaközönség a szövetkezési iv aláírására. A megye közigazgatási előadójában *Somogyi* Albertben lelkes pártolóra talált az eszme, kinek kértére a megye alispánja intézkedést tett, hogy a szövetkezetek megalakítására egy szakember küldessék.

ALAPÍTTATOTT 1872.

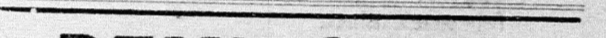
SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST.

Műszaki közp. üzlet: Gyár: VI. Andrássy-út 2. VI. Révay-u. 16. Fonciére-palota. (Saját telepen.) Gözcseplőgépek javítására és felszerelésére ajánlok:

Dobsineket bármely kívánt profilban,
Kenőszelenczéket minden létező rendszerben,
Rétegfémeket legkiválóbb minőségben,
Szijákat legjobb színbőről,
Kenderhevedereket duplán és háromszorosan keresztbe szöve, valamint a hozzávaló *pléh felvonóserlegeket.*
 Legelőcsőbb beszerzési forrás minden egyéb műszaki és mezőgazdasági szükségleti cikkben.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

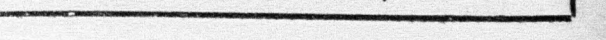
„REMINGTON” IRÓGÉPEK VILÁGHIRŰEK.

VALLÁS-és KÖZOKTATÁSÜGYI magy. kir. miniszter Kivonat a Hivatalos Közlönyből. „A vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszter a Remington írógépet (kapható Glogowski és Társa budapesti czégnél Erzsébet-tér 16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanintézetek részére leendő beszerzésre ajánlja.

Festekpárna mellőzve. — 4-szeres billentyű 8-szoros helyett. — Legfinomabb acélszerkezet. — Közismert nagy tartóság. — Központi vezeték nélkül. — Teljes magyar és német billentyűzet. — Minden betűnek csak 1 billentyűje. — Legnagyobb sokszorosító képességgel.
 A REMINGTONT nagy sikerrel használják. A magyar bosnyák, horvát, osztrák, francia, angol orosz és az amerikai kormányok, — A magy. kir. bel- és földmivelés-, az igazság-, a honvédelmi-, és a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumok, — Fiumei kormányzóság, Magyar parlament, — Magy. kir. Államvasutak igazgatósága, M. kir. államvasutak üzemeltetőségei, — M. kir. Államvasutak gőggyárai, — Magyar Államias hitelbank, — Ganz és Társa, — Budapest székes főváros, K. tábla Budapest, Győr stb. — Gr. Károlyi Imre urad. igazgatósága, Mágoos. — Magy. Mezőgazdák szövetkezete Bpest, Reó Jenő püspöki urad. ügyésze Budapest, — Győri püspökségi központi iroda Győr, Osztr. m. Állam. társ. urad. igazg. Budapest, Zichy Nándor gróf urad. számvevői hivatala Bpest, I. Krisztina-u. 22. M. kir. Állami jószágigazgatóság Arad.
 Továbbá számtalan pénzügyésznél, gyárban, kereskedők-nél, iparkamráknál, ügyvédek-nél, megyék-nél, városok-nál, közjegyzők-nél, erdészek-nél, íróknál, tanároknál, iskolákban, uradalmak-nál stb. stb.

Remington írógépet kívánatra vételkötelezettség nélkül küldünk saját költségünkre az ország bármely részébe díjmentes bemutatásra és az egyszerű kezelés begyakorlására bárhova ugyanacsak saját költségünkre küldjük ki tisztviselőinket — Árjegyzék bérmentve és ingyen.

GLOGOWSKI és Társa BUDAPEST, Erzsébet-tér 16. Remington írógépek és Edison-mimeographok kizárólag jogosított eladási telepe.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Az időjárás a lefolyt hét folyamán erősen változó volt. Kezdetben még száraz és enyhe, utóbb valamivel csökkent hőmérséklet mellett ködös és redves idő következett be. Havas eső alakjában gyakrabban volt csapadék is, melyet közölként — éjjel át — fagy is váltott fel. A hét végével az idő ismét derült és száraz. A vetések felől eddigelé nem érkezik jelentősebb panasz. A vizállás magas és e héten ismét emelkedő. A külföldön ugyancsak esős időjárás volt, mely végül hidegre fordult.

A külföldi piacok üzletmenetét illetően, az irányzat majd mindenütt ártartó a nélkül azonban, hogy a forgalom nagyobb terjedelmet öltene. A múlt heti amerikai hausse, melynek okszerűségét a kontinentális piacok azonban már kezdték fogva gyanusan fogadták — megszűnt és az árak úgy New York míg Chicagóban lefelé törekvő irányzatot követtek. A téli búzával bevett terület (az Egyesült-Államokban) ez évadban 3.680.000 acres-sel nagyobb mint tavaly. A La Plata államok exportfeleslegét pedig 7 millió quarterre — tehát a tavalyi mennyiség kétszeresére becsülik. Az ausztráliai ajánlatok szintén bőségesebbek. Angliában az üzlet ellanyhult. A molnárok épp úgy mint a spekuláció tartózkodóak és így az őszes cikkek árai mérsékelten csökkentek. Franciaországban sem fejlődött élénkebb forgalom és az árak csak kisebb változásnak voltak kitéve. A többi kontinentális piacokon a fogyasztás csak a legszükségesebbeket vásárolja és változatlan árakat fizet.

Az általános üzleti szituációra nézve jellegzetes, hogy a legutóbbi amerikai rohamos emelkedés, mely egy pillanatra a múlt évi Leiter-mozgalmat kezdeteire látszott emlékeztetni, mely kevés benyomást tett az oceánon innen. Valamennyi európai piacon ugyanis meggyökerezni látszik azon meggyőződés, hogy Argentína, Ausztrália, India, de Oroszország részéről is folyton szaporodó kínálat várható és hogy bármik is lettek legyen az elmúlt fél évben akadályai a fogyasztó nehezkes és időnként fogyatékos kielégítésének, ezen akadályok mindinkább el fognak hátrítani, minél közelebb jövünk a tavaszhoz.

Ezen felfogás támaszt nyer azon most már evidens körülményben, hogy Argentiniában a termés igen jónak bizonyult és hogy az ausztráliai termésteleket Európa részére legalább egy millió quarterre teszik. Már eddig — január 1-től számítva — 100.000 quarternél több exportátott.

Oroszországban még mindig aránylag csekély a kínálat és a gazdák — valószínűleg mert az államilag kedvezményezett bankoktól bőséges előlegeket nyertek beraktározott és wrrantirozott gabonakészleteikre — makacsul ragaszkodnak a spekulációhoz. Hogy ezt azonban áruhiány nem indokolja, kivüláglik abból, hogy a látható készletek folyton szaporodnak. Az összes orosz kikötőkben január 1/13-án fektűt 2.600.000 quarter buza szemben a tavalyi év ugyanazon szakának csak 2.065.000 és 1897. év 2.575.000 quarterével.

Szerény nézetünk szerint a jövő terméskilátásainak esetleges rosszabbodása lehetne az egyedüli tényező, mely az árak állandóbb javulását idézhetné elő.

Nálunk a hangulat a főzikk — buza — iránt kezdetben lanyha volt és az árak csökkentek, míg később állandóbb lett az irányzat, anélkül azonban, hogy a forgalom megélnékült volna. A hét végével szilárduló az irányzat. Takarmánycikkekben az üzlet változatlan árak mellett állandóan gyenge maradt.

Búza továbbra is csak gyengén van kínálva és a hozatalok eladatlan áruban a legkorlátoltabbak. A multheti valamivel kedvezőbb lisztüzletben ismét lanyhulás következett be és minthogy a malmok úgy látszik egyelőre elegendő készletek felett rendelkeznek, a nyers-áru iránti kereslet is korlátolt maradt és a forgalom természetszerűleg nem fejlődhetett ki. A tulajdonosok ennek ellenében — különösen a hét elején — eladási hajlamot tanúsítottak és ennek következménye az árak 10—12½ krnyi csökkenése volt. Később a hangulat a lassan bár, de tartósan szilárduló határidőpiac hatása alatt kellemesebb lón és ha a forgalom nem is élénkült meg, az irányzat annyiban fordult kellemesebbre, hogy további árcsökkenés nem következett be, sőt a hét végével az árvesztés egy része is behozható volt. Az üzlet szilárd irányzatban zárul és az összforgalom 70.000 mm., a het hozatal 36.000 mm. tesz ki.

Rozs az egész hét folyamán változatlan maradt. Részben elszállítási, részben fogyasztási célokra néhány kisebb tétel kelt el és jó minőségű áruért 805 frtig, középminőségűekért 780—90 frtot fizettek helyben és Budapest távolságában átvéve. Gyengébb áru alig értékesíthető.

Árpa (takarm. és hántolási célokra) ugyancsak gyengén van kínálva és változatlan maradt. A forgalom egészen véve néhány ezer mm., mely minőség szerint 6—650 között jegyzett helyben. Állomásokon átvéve alig történtek eladások. Jobb minőségű áru iránt volna

némi kereslet, a piacra kerülő mérsékelt mennyiségért azonban egyelőre a követelt magas árak megnehezítik az üzletet. Tiszavidéki áruért e héten 625—690 frt, felvidéki árpáért 7—775 frtot jegyzünk állomásokon átvéve.

Zab e héten elég jó kínálat és ugyanoly kereslet mellett ártartó maradt. Eladásra ca 4000 mm. került, melyért szín és tisztaság szerint helyben 570—315 frtot fizettek.

Tengeri kellemes irányzatú és új áruért mérsékelt kínálat mellett helyben 475 frt, Kőbányán 480 frt, budapesti parjtásra 460 frtig fizettek. Állomásokon átvéve belföldi számlára csak mérsékelt kereslet volt, az aránylag gyenge kínálat mellett azonban árak szilárdan tartottak. Bánáti állomásokon 420—25 frt, Bácskában 4—422½ frt, a Tisza vidékén 420—49 frtot fizettek a szállítási díj viszonylatában.

Olajmagvak. Készáru káposztarepce teljesen üzletellenül 11—1250 frton jegyez. Bánáti repce 1125—1175 frton, vadrépcze 550—620 frton, lenmag 1050—1150 frton, gomborka 925—10— frton. Új káposztarepce 1899. augusztusra csendes és 1220 1230 frton zárul. Kendermag 1150—12— frton jegyzett.

Hévelyesek: Bab (új) változatlan csendes, üzlet nélkül. Névleg trieurit aprózemű bab Gyöngyös-Félegyházán 7— frtot, gömbölyű Baja-Zomborán 650— frtot, barna bab Kalocsán 7—, Nagy-Károlyban 675 7— frton jegyez. Köles helyben 425 frton értékesíthető.

Vöröshere változatlan és a hangulat kellemes. Új bánáti vöröshere 42—45— frt, felvidéki áru 48—54— frt. Luczernát 48—54— forint. Muharmag 6—650 frt. Bükköny 6— forint. Baltaczim 12—1350 frt között jegyzünk helyben.

Napi jelentés 1899. február 7.

Ma búzát gyengén kínáltak a kereslet is meglehetősen tartózkodó volt s így a forgalomban volt mintegy 800 mm. változatlan tartott árakon kelt el.

Eladatott:

Tiszavidéki:	100 mm. 79 kg frt	10 72½ 3 óra
	200 " 78 " "	10 70 " "
	100 " 79 " "	10 67½ " "
	100 " 77 " "	10 60 " "
	400 " 78 " "	10 60 " "
	100 " 78 " "	10 65 " "
	1500 " 76 " "	10 55 " "
	100 " 78 " "	10 45 " "
	100 " 75 " "	10 45 " "
	100 " 76 " "	10 45 " "
	200 " 73 " "	10 10 " "
	100 " 74 " "	10 22½ " "
	100 " 77 " "	9 80 " "
Pestvidéki:	1000 " 79 " "	10 62 " "
	100 " 76 " "	10 40 " "
Bácskai:	100 " 75 " "	10 45 " "
	600 " 75 " "	10 35 " "
Bánáti:	400 " 76 " "	10 15 " "
	900 " 76 " "	10 12½ " "
	100 " 73 " "	9 75 " "
F-Magyar:	100 " 75 " "	10 31 " "
	200 " 75 " "	10 20 " "
	200 " 76 " "	10 15 " "
	300 " 75 " "	10 15 " "
	500 " 77 " "	10 10 " "

Rozsban továbbra is gyenge a forgalom, ma egészben 200 mm. adatott el 8 frtért helyben Budapest távolságában 380—795-ig ér el.

Árpában is gyenge az üzlet egyes kocsik takarmányezelokra 650-ig adatnak el helyben illetve Kőbányán átvéve.

Tengeri valamivel járult. Helyben 480-ig Budapest távolságában 455 460-ig ér el.

Zab változatlan 580—615 frtot ér el minőség szerint ab Budapest.

Határidők a valamivel kedvezőbb külföld daczára, kevés érdeklődés miatt változatlanul indulnak s délig így is maradnak.

Déli 12 óraker következőképp áll:

	Kötetett.	Déli zárlat.
Búza márcz.	0—	977—78
" áprilisra	0—	955—57
" októberre	0—	866—67
Rozs márcz.	0—	803—04
Tengeri máj.	0—	483—84
Zab márcz.	0—	585—86
Káp-repce aug.	—	1220—1230

Szeszűzet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszűzetben e hét [elején] az üzletmenet változatlan volt és csak finomított szesz kelt el nagyobb tételekben míg ellenben élesztőszesz iránt gyengébb az érdeklődés. Elkelt finomított szesz nagyban 54.50—55

frtig, élesztő-szesz 54.75—55 frtig azonnali és február szállításra. Denaturált szesz 25 krral olcsóbb.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers-szesz 17.25—17.50 frtig volt kínálva és ez áron több tétel zárulva is lett.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 17.50—17.75 forint.

Bécsi jegyzés 18.30—18.50 frt kontingens nyers-szeszért.

Prágai jegyzés 53.50—53.75 frt adózott és 17.50—17.75 forint adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 11.50—12.— frt kiviteli szeszért 90/0 hektoliterje.

A kivitel e hét elején szünetelt.

Vidéki szeszgyárak közül: Barcs, Temesvár, Győr, Arad, Nagyvárad, változatlanul, a többiek 25 krral drágábban zárulnak.

Budapesti zárlatok e héten: Finomított szesz 54.50—55 — frt, élesztőszesz 54.75—55.25 frt, nyers-szesz adózva 53.50—54— frt, nyersszesz adózatlan (exkontingens) 13.50—13.75 frt, denaturált szesz 20.75—21.50 frt. Kontingens nyersszesz —. —. —.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül bérmentve budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczkik árairól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetezeteinek jelentése 1899 február hó 4-ről.

Az élelmi cikkek fogyasztásában e hó eleje óta öröndetes javulás észlelhető. A farsangi nagyobb szükséglet most már érezteti hatását. A javulás vaj és túrnál, a hidegebb idő miatt tojásnál, vadféleknél mutatkozik. Jól kelt leolt nehezebb borju és bárány, valamint a baromfi-félék. A küldemények nem fedezték a szükségletet.

Eladatott marhahus I. rendű 50—30, II. rendű 45—56, III. rendű 36—42 krig, borju nyuzatlan hosszan mérve 50 kron, jobb minőségű 56 kron, elektív suly, kevés érkezett; sertéshus szalonnával féldisznó mérve 45—48 krig, thizottsága szerint; küldeményeket ládába kérünk csomagolni, mivel zsákba csomagolt hus, árban legalább 10 krt veszt értékéből; szalonna nélküli sertéshus nem igen fogy, ára 35—45 krig, füstölt husfélék iránt állandóan lanyha a kereslet, kínálata meglehetősen nagy, a készletek szintén sonka 70—80 krig, prágai 90 kron, kolbász 70—90 krig. Fialat bárányt nyuzatlan 650 frttól 8 frtig adtuk párját.

Baromfi élő, kevés érkezett. Elkelt minőség szerint, javult árak mellett.

Tisztított baromfi meglehetősen mennyiségben érkezett. Eladtunk tisztított elsőrendű pulykát 54—56-ig, gyöngytyuk szép sárga 1 frt darabja.

Vad: a beérkezett nyul 90—1 frtig kelt el. Fácán nem jött, pedig jó áron volt keresve. Erkezett továbbá néhány szarvashén, mely 40 kron kelt el.

Tejtermékek ára is javult a jobb kereslet folytán, különösen túróból elfogytak a készletek annyira, hogy nagyobb küldemények kívánatosnak mutatkoznak. Teavaj detail ára 1.10—1.20-ig, nagyban 9—1.— frtig ismert készítmények, új beklődők árja csak olcsóbban értékesíthető. Tejfel nem érkezett, pedig jó áron keresve volt. Túró 16-on szivesen vettek a hét vége felé.

Tojást gyütőink már meglehetősen mennyiségben küldöttek. Az egész héten át a jó fogyasztás folytán árak megmaradtak a magasabb jegyzésen. Eladtunk 1440 darabos ládat 36—37 frtig. Teatojást 2.60—2.70 frtért 100 drbot.

Gyümölcs kevés érkezett. Alarendelt alma elhanyagolt a nagy készletek miatt. Annál keresettebb a szép fajalma, melyért 40 krt fizettek kilónként. Nagyon keresett továbbá a szép körte. Küldemények ezekből igen jól értékesíthetők.

Beküldésre ajánlható javult árakra, leolt borju bárány, túró, tojás, tisztított baromfi-félék, melegházi ujdonságok, fajalma és körte.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1899. február 6-ról.)

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 52—53, II. oszt. 47—50, III. oszt. 44—47, eleje I. oszt. 42—44 II. oszt. 40—42, III. oszt. 38—40, borjuhús hátulja I. oszt. 68—72, II. oszt. 65—68, eleje I. oszt. 62—64, II. oszt. 58—62, birkahús hátulja I. oszt. 38—42, II. oszt. 34—38, eleje I. oszt. 32—36, II. oszt. 30—32, bárány eleje 1 db 0.—0.—, hátulja —.—, sertéshus magyar szalonnával elsőrendű 1 q 50—520, vidéki 44—47, szalonna nélküli elsőrendű 48—50, vidéki 32—46, sertéshus porkölt 400—46, sertéshus szeb szalonnával —.—, szalonna nélküli —.—, sertéshus füstölt magyar —.—, idegen (vidéki) —.—, sonka nyers 1 kg. 70—90, füstölt belf. csonttal 050—08, csont nélküli 070—100, sonka füstölt külf. csont nélkül —.—, szalonna sózott 1 q 480—490, füstölt 52—53, sertézsír hordóval 550—560, hordónélküli 580—500, kolbász

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évi en.

Elnöke: TELEKI GÉZA gróf. Alelnök: CSAVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf. BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.
Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönység általános elismerése szerint úgy a tűz- mint a jégbiztosítás terén hiven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönység évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestén, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

5024

Superfoszfátok

állati és

ásványi eredetűek.

a legmegbízhatóbb, a legjobban bevált és a legolcsóbb foszforsavas trágyaszerek, minden talajra alkalmasak.

Tartalmazznak 10—20% vízben oldható foszforsavat.

Vegyartalomért feltétlenül szavatolunk. — Száritva és finoman őrölve.

Tekintettel a rövid tenyészidőre s e műtrágyák gyors hatására nélkülözhetetlen a tavaszi vetéseknél.

Kétannyi mennyiségű czitrátban oldható foszforsavval sem pótolható hatása.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilislétromot, kénsavas ammoniákat, kálicsót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, themenauai szab. superfoszfát-gipszet herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására; takarmánymeszet stb. bárhova versenyképes áron szállít:

Kénsav és műtrágyagyár **A. SCHRAM** Ludenburg-Themenau és Lissek Rostok m.

Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

Magyar Országos Központi Takarékpénztár XXVII. rendes közgyűlését

1899. évi február hó 18.án, délután 4 órakor az intézet helyiségében (IV., Deák Ferencz-utca 7. szám, I. em.) tartja meg.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. Zárszámadások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. Mérleg megállapítása, nyereség felosztása és kifizetés iránti határozatal.
4. Igazgatóság és választmány indítványa a vezérigazgató nyugdíjának megállapítása tárgyában.
5. Alapszabályok módosítása.
6. Három igazgatósági és három választmányi tagnak választása.

Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 23. § a értelmében *) f. évi február 15-éig d. e. 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésükre álland.

Az igazgatóság.

*) 23. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt oly részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb iratott a letévi saját nevére. 7301

Komposztírozott trágyát

je szállított árban, kisebb és nagyobb mennyiségben, ország bármely irányában vasuton szállít a

Budapest—Szt.-Lőrinczi személyszállító vasut IX., Külső Üllői-ut.

Hivatalos vizsgálat bizonyította, hogy ez a lótrágyával és peczegődrök tartalmával komposztírozott, 2—3 évig érelt trágya sokszorosán felülmulja a közönséges istálló trágyát.

Minden kérdézköndésre készséggel szolgál felvilágosítással, ugyszintén küld vegy-bontást (analýzet) fenti személyszállító vasut igazgatósága.

Megkeresésekben kérjük a vasuti állomás esetleg a vasuti szelvényt vértünk között.

7293. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

A bábolnai m. kir. állami ménésbirtok tisztavérü simmenthali tehenészetéből származó

39 db fiatal tenyészbika

15 db számfeletti előhasi üsző

f. évi február hó 20-án délután 1 órakor

a kis-bábolnai majorban megtartandó nyilvános árverésen a legőbbet ígérőnek eladatik.

Az árverés napján előzetes bejelentésre kocsik fognak rendelkezésre állani az Ácsi (m. á. v.) és a Nagy-Igmándi (déli vasut) vasutállomásokon.

Az eladásra kijelölt tenyészállatok pontos leírása kívánatra megküldetik. Posta- és távirda-állomás: Bábolna-Pusztá.

Bábolnán, 1899. évi január hó.

7296

A bábolnai m. kir. áll. ménésbirtok igazgatósága.

(Utány. nem díjazatik.)

Örökös gyertya

Korszakalkotó találmány, megbecsülhetetlen értékű szállodák, vendéglők s minden egyes háztartás részére.

Ára darabonként csak 90 Kr. (A pénz előleges beküldése mellett portómentesen megküldve.)

KARL BENDER I., WIEN IV/1. L.

Pályázat.

A nagym. m. kir. pénzügyminiszteriumnak 1899. évi január hó 19-én kelt 98867/1898. számú rendelete alapján az alulírott felügyelőségnek megüresedett 500 frt évi segélydíjjal és a külső munkálatok tartalmára 2 frt élvezetével egybekötött

becslőbiztosi gyakornoki állásra

pályázat hirdették.

Pályázótól megkivántatik, hogy:

1. az 1883. évi I. tcz. 3. §-ában meghatározott képzettséggel bírjanak;
2. az érettségi vizsga letétel után magasabb gazdasági iskolát jó sikerrel végeztek;

3. az 1875. évi VII. tcz. alapján végrehajtott földadó szabályozásnál már mint becselő, pót vagy segédbecselőbiztosok voltak alkalmazva s mint ilyenek hivatalos eskü alatt szolgáltak.

Végre magyar honosság, ép és erős testalkat, feddhetlen előélet és nőtlenység. A kinevezés ideiglenes minőségben történik és ha beválik, üresedés esetén a helyszínelő becselő biztosi állások betöltésénél előnnyel bír, — ha be nem válik egy évi próba szolgálat után, minden további igény nélkül elbocsátatik. — **Pályázati határidő február 15-ike.**

Szegeden, 1899. évi január hó 23-án.

7283

II. számú magy. kir. helyszínelési felügyelőség.

Eladó amerikai**szőlővesszők.**

36,600 drb egy éves gyökeres Ripária ezre 16 forint.

3,700 „ I. rendű sima Ripária „ „ 8 „

23,700 „ II. „ „ „ „ 5 „

1,650 „ II. „ Solonis „ „ 5 „

a dombovári vasutállomáshoz szállítva.

Megrendelések: 7287

a gazdasági intézőséghez

● Puzta-Inám u. p. Dombovár czimzendők. ●

SIEMENS és HALSKE

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 21.

készít:

villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket

városok, bányák, gyárosok és magánosok részére, **elektrolytikus berendezéseket, villamos vasutakat, bányavasutakat, egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, vezeték-anyagokat, kábeleket, iv- és izzólámpákat, táviró- és távbeszélő-készülékeket, mérő-készülékeket, vasuti váltóbiztosító berendezéseket, jelző-berendezéseket, vízmérőket, vezetékberendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra, világító testeket.**

Mintegy 50—60 mázsa elsőrendű

rigai lenmag,

urasági áru, vetési czélokra eladó

Guttman és Wahl

czégnél 7316

Budapest, Vigadó-utca 5. szám.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

120. szám. 1899.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A m. kir. közalapítványi uradalom folyó évi október hó 1-től következő földbirtokokat adja haszonbérbe, és pedig:

a Temesmegye Gilád község határában fekvő 743 kat. holdas birtokát valamint

az ugyanazon határban fekvő 590 $\frac{888}{1600}$ holdas birtokát 25 évi időtartamra;

az Ujlak község határában fekvő 383 $\frac{988}{1600}$ holdas birtokát 12 évre;

a Nagy-Köveres község határában fekvő 255 $\frac{1488}{1600}$ holdas birtokát;

a Bakovár község határában fekvő 447 $\frac{450}{1600}$ holdas birtokát;

a Niezkfalva község határában fekvő 377 $\frac{284}{1600}$ holdas birtokát;

a Román-Sztamora község határában fekvő 494 $\frac{1088}{1600}$ holdas birtokát;

a Zsebely község határában fekvő 88 $\frac{270}{1600}$ holdas földbirtokát és

a Liget község határában fekvő 134 $\frac{1512}{1600}$ holdas birtokát 6 évi időtartamra.

A bérbeadás iránt a zárajánlatu versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverés **1899. évi márczius hó 23-án, délelőtt 10 órakor** fog a Buziás fürdőhelyen székelő m. kir. közal. gazd. ker. főtiszttség hivatalos helyiségében megtartatni.

Ezen határnapra bérteni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlataikat, melyben a holdankénti megajánlott évi haszonbéri összeg számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, bértárgyanként külön borítékozva a fenti határidő előtt nyújtásuk be alólírott főtiszttséghez, a borítékra megjegyezvén, hogy az ajánlat, mely bértárgyra szól.

Bánatpénzüi a bérteni szándékolt birtoktest minden holdja után Egy (1) frt esatolandó a zárt ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtétele előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek elismert értékpapirokban.

Kikiáltási ár:

a giládi 743 holdnál ... 7 frt — kr.

a giládi 590 $\frac{888}{1600}$ holdnál ... 10 frt 25 kr.

az ujlaki 383 $\frac{988}{1600}$ holdnál ... 6 frt — kr.

a nagy-köveresi 255 $\frac{1488}{1600}$ holdnál ... 9 frt 50 kr.

a bakovári 447 $\frac{450}{1600}$ holdnál ... 11 frt 25 kr.

a niezkfalvi 377 $\frac{284}{1600}$ holdnál ... 11 frt — kr.

a rom.-sztamorai 494 $\frac{1088}{1600}$ holdasnál ... 10 frt — kr.

a zsebelyi 88 $\frac{270}{1600}$ holdnál ... 12 frt — kr.

a ligeti 134 $\frac{1512}{1600}$ holdnál ... 10 frt 50 kr.

év és holdankénti haszonbér.

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén, a kik az uradalommal szemben hátralékos tartozatban vannak, vagy bár mi czimen perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkésve érkezett vagy utóajánlatok valamint kellően fel nem szerelték figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak tartatik fen.

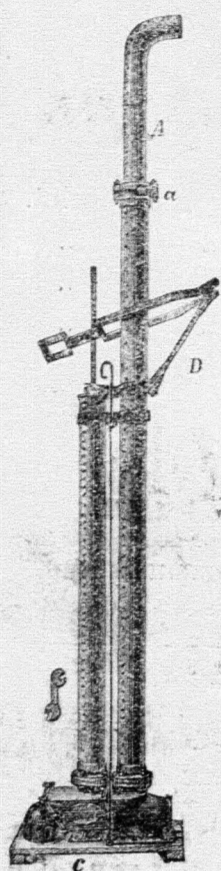
A részletes haszonbéri feltételek alólírott főtiszttségnél, valamint a giládi, zsebelyi és ligeti birtokokra vonatkozólag a csákovai, — az ujlaki és rom.-sztamorai birtokokra vonatkozólag a török-szakosi, — és a nagy-köveresi, bakovári s niezkfalvi birtokokra vonatkozólag a nagy-köveresi közalap. ispánságoknál is a szokásos hivatalos órák alatt betekintheők vagy esetleg érdeklődők költségein lemásolhatók.

Buziáson, 1899. évi január hó 24-én.

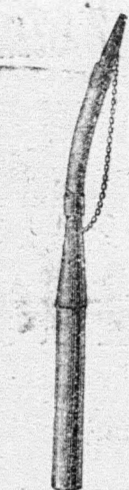
M. kir. közalap. gazd. ker. főtiszttség.

Szabadalm. „Prágai“ szivattyu

trágyalé-, árnyékszékek és vágóhid-gödrök, ugyszintén víz stb.-hez fecskendezőszerkezettel.

Ára 4 méter magasságnál 40 frt. Ezen felüli magasság méterenként 3 frt.

Fecskendező-készülék. Ára 4 frt.

A „Prágai“ szivattyúk, duplán forrasztott, **ónozott kovácsoltvas** csövekből készíttetnek, minek folytán azok majdnem **elpusztíthatatlanok**.

Amikor a szivattyú, mint **fecskendező** használatik, az A csövet a két a-val jelölt csavar megtágításával eltávolítjuk és a fecskendező-készüléket behelyezzük, mire a csavarokat újból megszorítjuk.

A szabadalmazott „Prágai“ szivattyúk egyszerű és czélszerű belső szerkezetüknel fogva sem **iszap** vagy hasonlók, ugymint **rongyok, cserepek, homok, csont, kavics** által el nem dugulnak és kezelésük aránylag jelentékenyen **kevesebb erővel jár**.

Munkaképesség 400—500 liter perczenként.

A teljes súly csupán csak 45 kgramm, minélfogva azok igen **könnyen szállíthatók**.

A **kiürítés** egy pillanat alatt megtörténik az által, hogy a közepén átvonuló drótot fölfelé huzzuk; e szerint a szivattyu **sohasem fagyhat be**.

A szivattyu **meghosszabbítható** vagy **megrövidíthető** az által, hogy a vele adott kulcs segítségével a két a-val jelölt csavart megtágítjuk, ezután pedig az A csövet tetszészerinti magasságig be- vagy kihuzzuk.

Megrendelés alkalmával elégséges a gödör mélységének közlése.

— Prospectusok ingyen és bérmentve. —

Doležal Rudolf, Prága-Lieben.

Szivattyu-gyár, vízmű-telepek berendezése.

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1000 frt pályadíjjal jutalmazott

GAZDASÁGI KÖNYVVITELTAN

alapján összeállított

GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL

sz. nyom.	iv kr.	sz. nyom.	iv kr.	sz. nyom.	iv kr.
1. „Előjegyzési könyv kül- és beliv	1 2	14. „Épületleltár, kül- és beliv	1 6	28. „Mérleg	1 10
2. „Napszámber és szakmánybér kimutatása	1 6	15. „Telekleltár, kül- és beliv	1 6	29. „Próbacséplési jegyzék	1 5
3. „Leszámolási könyv	1 3	16. „Termény és anyag leltár, kül- és beliv	1 6	30. „Vetési és aratási jegyzék	1 5
4. „Szegődmény-táblázat, kül- és beliv	1 6	17. „Letéti napló	1 3	31. „Ellési jegyzék (csikó és borju)	1 5
5. „Szemesgabona kimutatás, kül- és beliv	1 6	18. „Eleven leltár, kül- és beliv	1 6	32. „Termés-kimutalás	1 4
6. „Cséplellen gabona	1 6	19. „Szegődmény-level	1 1	33. „Ellési jegyzék (bárány és malacz)	1 5
7. „Napszamos jegyzék	1 4	20. „Ló- és szarvasmarha-kimutatás	1 6	34. „Darálási jegyzék	1 5
8. „Tejeladási jegyzék, kül- és beliv	1 5	21. „Juh- és sertés-kimutatás	1 6	35. „Fejési napló	1 5
9. „Pénztári napló, kül- és beliv	1 6	22. „Különféle tárgyak kimutatása	1 6	36. „Gazdasági napló	1 5
10. „Pénztári főkönyv, bevételi kimutatás, bel- és küliv	1 6	23. „Fogyasztási anyag	1 6	37. „Trágyázási	1 2
11. „Követelések jegyzéke, bel- és küliv	1 6	24. „Tüzelő anyag	1 3	38. „Cséplési jegyzék kül- és beliv	1 5
12. „Gép- és eszközeleltár	1 6	25. „Szerszámfa	1 6	39. „Tejelés-kimutatás	1 2
13. „Pénztári főkönyv kiadási kimutatás	1 6	26. „Allati termények	1 6	40. „Takarmányozási előirányzat k.b.-iv	1 6
		27. „Póttakarmány	1 6	41. „Vetési előirányzat kül- és beliv	1 6
				42. „Takarmányozási jegyzék kül- és b.-iv	1 5

állandóan raktárt tartunk.

Összeállította: SUSCHKA RIKÁRD

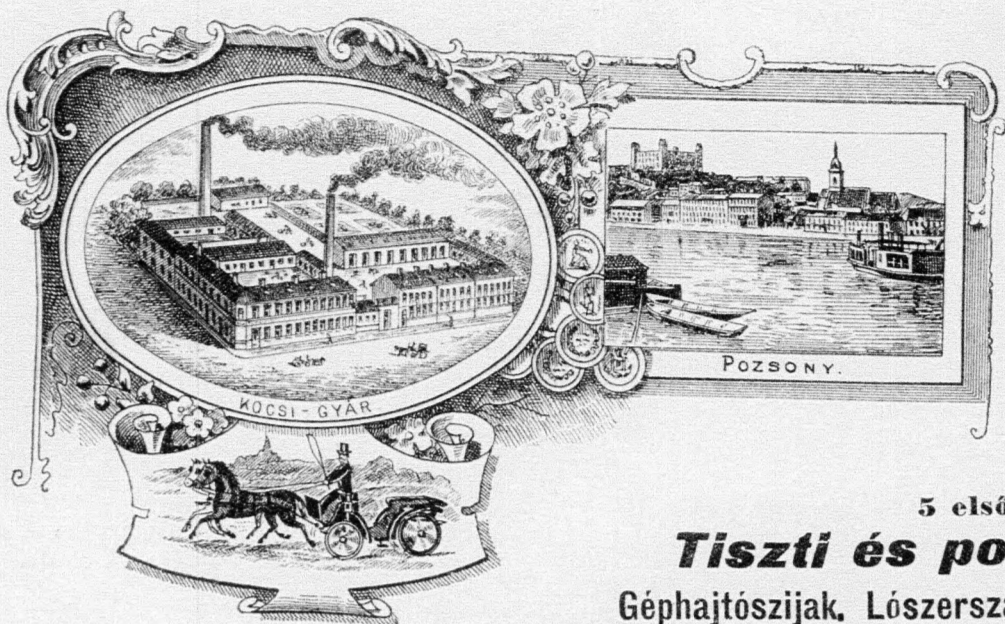
a magyaróvári gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes nyomtatványokból **mintáivék** az O. M. G. E. tagoknak és a „KÖZTELEK“ előfizetőinek 2 frt 20 kr. előleges beküldése mellett portómentesen küldetnek. — Rövid utmutatás ára 20 kr.

Arjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalához IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. küldendők.

MARSCHALL A.

kocsi-, hajtó-, lovaló- és istállószergyár,
gőzfűrésze és fahajlító telepe

Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:

landauer broom, félfedeles, nyitott vadászkocsijait
és hintőit, igen könnyű és elegáns kivitelben és
a legkülönfélébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovaló eszközök!

Géphajtósíjak, Lószerzők, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kereskedelmi muzeum állandó kiállításában Budapesten, Városliget.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Titkárság
hivatalánál (Budapest Köztelek).

Árakk:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt,
ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vas-
uti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomá-
sok szerint 130-140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egye-
sültségi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénz-
tárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény
átvételénél fizetendők.

KIADÓ BIRTOK.

Borsodmegyében, Mező-Csáth határában, az Emödi
vasuti állomástól nem messze, egy

2020 hold (à 1200 □ öl) tagos birtok
30 hold dohány engedéllyel, tisztalakkal s megfelelő
gazdasági épületekkel

— folyó évi október 1-től —

több évre **haszonbérbe kiadó.**

Értekezhetni alulirottal **Oroson** Szabolcsmegyében, vasut-
állomás Nyiregyháza.

KÁLLAY JENŐNÉ

7230

BIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám

Néhai Siskovics Tamás hagyatékában levő
arabsménésből **Bács-Almás**

f. évi február hó 26-dik napján d. e. 9 órakor

önkéntes árverésen lóeladás

tartatik a pálszállási ménés istállóból.

Eladásra kerül:

- 1 darab 6 éves kancza,
- 5 darab 5 éves kancza,
- 1 darab 5 éves paripa,
- 9 darab 4 éves kancza,
- 2 darab 4 éves paripa,
- 1 darab 4 éves csödör mint számfellettiek.

Közelebbi felvilágosítást ad **Dr. Radics Elek** ura-
dalmi igazgató **B.-Almás**on.

Széchenyi József

országgyűlési képviselő,
mint néhai Siskovics Tamás végrende-
letének végrehajtója.

7311

Elsőrendű uradalom

3000 hold kitűnő buza-termelő
szántóföld, rona fekvésű, kö-
zel vasúthoz, 1000 hold rét és
legelő, lakház és elegendő jó
kárban lévő gazdasági épüle-
tekkel, kedvező feltételekkel,
aratással, vagy aratás nélkül
direct a tulajdonostól bére-
ndatik. Közelebbi csak komoly
rehabilitációnak, Österreicher
Bernátnál Nagy-Kanizsán.

7240/a

Amerikai

mag után termelt, igen tápdus,
kiváló bőhozamu, talajban nem
igényes

Anderbeeki zab
vetőmag: teljesen kitűnő áll-
apotban ömlesztett zsákoka-
ban Salgó-Tarján vasuti állo-
másra szállítva eladó hektó-
literenként 5 forintért. Meg-
rendeléseket elfogad a készlet
fogytáig **Mocsáry Sándor** gazda-
sága Lapujtő, Nógrádmegye.

7235

Használt

gőzkazán, négy vagy hat ló-
erejű kerestetik megvételre.
Ajánlatok **Lederer László** cí-
mére **Kun-Szent-Mártonra** küld-
endők.

7319

Őszi és tavaszi szállí-
tásra ajánlok, tavak és
folyók benépesítésére,
gyorsnővésű, cseh fajú
egy és két éves

pontyot
és ivarérett
anyahalat,
továbbá
tenyésztőt,
csukat, czompot
és rákot.

Corchus Béla
hulthenyésztő
BUDAPEST, IV., Molnár-utca 17.

Szálás takarmány adagolására páratlanok a

egy próbapostacsomag
100 db közönséges portiókötél 1.90.
100 db „Millenium” 3.—
utánvét mellett mindenhol
bérmentve küldetik. 7048

Szepességi

kárpáti fenyőborovicska,
valódi legfinomabb minő-
ségű, kis üstökben égetett,
rég, 5 kiló palaczkban
3 frt 75 kr. bérmentve,
utánvéttel. **Ganovszky**
Gusztáv, fenyőborovicska-
gőzfőzdetársaság **Szepes-**
Szombat (Szepesmegye)

7281

* Megjelent *

Haldek

1899-iki

magyar jegyzéke.

Magyar kincs
burgonya 500 g eladó vasúthoz
szállítva 2 frtjával **Dr. Wahlberg**
féle uradalom intézőségénél
Duna-Szerdahelyen.

7259

A
mezőgazdaságról

és
mezőrendőrségről

szóló 1894. évi XII. törvények,
a végrehajtására vonatkozó
miniszteri rendelet,
magyarzatokkal el-
látva, egy füzetben.

Ára bérmentes küldéssel
1 frt 10 kr.

Mauthner Ödön

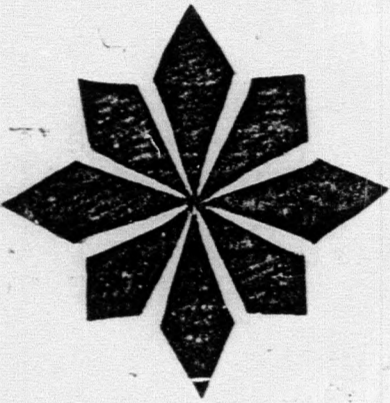
csász. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapest, Andrásy-ut 23.

ajánl:

Impregnált burgundi takarmányrépamagot.

Az impregnált répamag rohamos térhódítása a fegfényesebb bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy mily nagyok az impregnált mag előnyei a nem impregnált fölött.

Az impregnált mag gyorsabban és jelentékenyen erőteljesebb csirákkal keletkezik, mint a közönséges mag; az első időszakban gyorsabban és bujábban növekszik, a répavetés kifogástalan s tökéletes állományának és az elgondolható legnagyobb hozamoknak ezáltal a legjobb biztosítékát nyújtja; **már az első 4 hét alatt mintegy 8 napi előrehaladottságot mutat** oly növényekkel szemben, melyek közönséges répamagból, illetve közönséges jó kereskedelmi áruból keltek. Összehasonlító termelési kísérletek alkalmával az impregnált répamag jóval kevésbé, de a legtöbb esetben éppen semmit sem szenvedett a rovaroktól, különösen a drótféregtől, azután a gyökérszögtől sem, azonfelül még figyelembe kell vennünk, hogy a répamagon tapadó összes mikroorganizmák, csirgombák stb. a számos répatbetegségeknek ezen áthurczolói teljesen és biztosan megöletnek az **impregnálási eljárás** által, mely utóbbi abból áll, hogy a répamag egy bizonyos időtartamra kénes savval és klórgázzal érintkezik.

Csillag-védjegy.

csirázatónak magas hőfoka megölte, a szabadba vetett nem impregnált magon azonban háborítatlanul folytathatták romboló munkájukat és a különben csiraképes mag a gazda nagy ámulatára nem kelt ki. — **Az impregnált répamagnál ilyen esély természetesen teljesen ki van zárva, mivelhogy — mint már említettük is, — az impregnálási eljárás teljesen elpusztítja a bacteriumokat.**

Mauthner-féle javított impregnált sárga eckendorfi 100 kilo 54 frt.

Mauthner-féle javított impregnált vörös eckendorfi 100 kilo 54 frt.

Mauthner-féle javított impregnált és kitüntetett kerek lapos sárga oberndorfi 100 kilo 46 frt.

Mauthner-féle javított impregnált és kitüntetett kerek lapos vörös oberndorfi 100 kilo 48 frt.

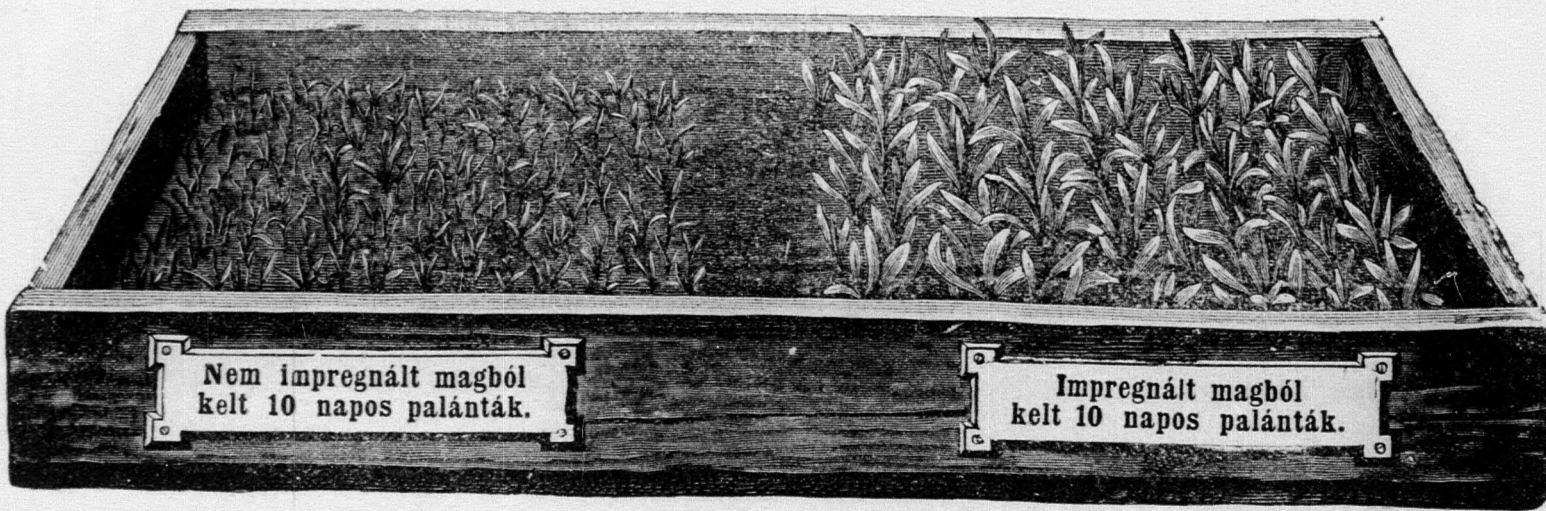
Mauthner-féle javított impregnált és kitüntetett vörös Mammuth (óriás) 100 kilo 48 frt.

Mauthner-féle valódi impregnált sárga olajbogyó-alaku óriás 100 kilo 48 frt.

Impregnált magot tartalmazó zsákok egyik oldalán a **CSILLAG-VÉDJEGY**, a másik oldalán a **BIKAFEJ-VÉDJEGY** van feltüntetve.

Bikafej-védjegy.

Nem impregnált eredeti ólomzárolt quedlinburgi takarmányrépamag.

Sárga eckendorfi 100 kilo 50 frt.	Champion Yellow Globe . 100 kilo 44 frt.
Sárga kerek oberndorfi . . 100 kilo 42 frt.	Sárga olajbogyó alaku óriás 100 kilo 42 frt.
Nagy vörös Mammuth . . . 100 kilo 44 frt.	Vörös olajbogyó alaku óriás 100 kilo 44 frt.

Hírde
szó 2

C

Az állá
natkozó
hirdetés
tul csak
teléve
zölni.
vegyük
előleke

Egy
sek k
tudatj
kal, ho
lunk o
sel ne
az áre
lásoko
nyilvá
küldö
közölj
megfel
előlege
lett.

BETÖL

azonnal f
Inre ur P
dalmába
gazdasági
démát jó
resztény
két évi
előny ada
200 frt és
kezülleg ir
bizonyítvá
dó az Ur
posta Pus

A né
gazdasági
birtokosa
illetve seg
1-re, illetve
töltendő.
készpénz,
gítás (kiv
partipa, ese
Bizonyítvá
gyakorlati
ellá ott aia
nagybirtok
háza, u. p
megye kül

Ke
gazdasági
intézetet vé
ellátás, lak
mellett. Pá
korlattal bi
hez is néme
beli rézes
masolatokk
modványok
küldetnek
bérvezdasa
nyár, u. p. S

Pa
Következő
1. Intéző
és teljes el
nak legáláb
latal bíró e
tenyésztés
2. Segé
fizetés és l
évi gyakor
számvitelbe
kivántatik.
3. Irnok
tés és teljes
Gazdasá
egyének al
nek. Előmen
neknek bí
masolatokk
modványok.
adának, a b
főbérnökség
kész, Eszter
dők.

Sz
kerestetik al
daságba. Cs
reflektálnak.
zából Szeke
pest, Széche
dők.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak megszokás és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és azok hirdetésnyel vétetnek fel a kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Az állások betöltésére vonatkozó ügy nagy, mint kis-hirdetéseket lapunkban ezennél csak a czim kitételével fogjuk közzélni, hogy ezáltal elejét vegyük az esetleges visszaéléseknek és a költséges levelezésnek.

Együttal félreértések kiküldése végett tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy kiadóhivatalunk állás közvetítésével nem foglalkozik az áresedésben levő állásokat sem tartjuk nyilván, csak a beküldött hirdetéseket közöljük lapunkban a megfelelő hirdetési díj előleges beküldése mellett.

A kiadóhivatal.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Irnok

azonnal fölvetétek gróf Almásy Imre ur Pusztá-Szt-Tamási uradalmába. Pályázhatnak felsőbb gazdasági intézetet vagy akadémiát jó sikerrel végzett keresetény fiatal emberek. Egy két évi gyakorlati bíróknak előny adatik. Egy évi fizetés, 200 frt és teljes ellátás. Saját kezűleg írott folyamodvány és bizonyítvány másolat beküldendő az Uradalmi Főtisztosághoz posta Pusztá-Poó. 7248

A németegyházi

gazdaságban Hofmann Ed nagybirtokosnál egy nőiellen ispan, illetve segédtsízi állás márczius 1-re, illetve február 30-tól betöltendő. Javadalmazás 400 frt kiegészít, urt ellátás, fűtés világítás (kivéve a ruhamosást) paripa, esetleg kocsi használata. Bizonyítványmásolatokkal és gyakorlati évről arczképpel ellátott ajánlatok Hofmann Ede, nagybirtokosnak, N-Németegyháza, u. p. B-Bicske, Fejérmegye küldendők. 7290

Keresetetik

gazdasági irnok, ki felsőbb tanintézetet végzett. 240 frt fizetés, ellátás, lakás, fűtés és világítás mellett. Pályázók, kik már gyakorlati bírnak, a könyvvitelhez is némi értelme, előnyben részesülnek. Bizonyítványmásolatokkal felszerelt folyamodványok, melyek vissza nem küldetnek Perlecz - K. tnyári bérzadásához küldendők Kétnyár, u. p. Somogy-Berzenczére. 7290

Pályázat.

Következő állások betöltendők 1. Intézői állás, 400 frt fizetés és teljes ellátással, pályázhatnak legálább 6-7 évi gyakorlati bíró egyének, kik marhatenyésztés, hizálás és sertésenyésztéshez értenek. 2. Segédtsízi állás, 300 frt fizetés és teljes ellátás 1, több évi gyakorlat és gazdasági számvitelbeni jártasság megkivánatik. 3. Irnok állás 180 frt fizetés és teljes ellátás. Gazdasági iskolát végzett egyének előnyben részesülnek. Előmenetel alkalmas egyéneknek biztosítva, Okmány-másolatokkal felszerelt folyamodványok, a bátorkezű uradalom főbérnökéig czimre. Bátorkecs, Esztergommegye küldendők. 7218

Számírtató

Keresetetik alföldi nagy bérzadásba. Csak gyakorlott erőrefektátnak. Ajánlatok megbízásból Bicschitz fiahoz, Budapest, Széchenyi-tér 8. küldendők. 7307

Nőtlen

segédtsízi, azonnali belépésre alkalmazást nyer egy nagyobb alföldi gazdaságban; megkivánatik jó írás és írodai teendőkből 14 asság. Előnyben részesül több évi gyakorlati bíró erőteljes, munkaszerető, gazd. intézetet végzett ne a nagyon fiatal ember. Czim: Erdélyi István, Kéthalom, J.-N.-Kun-Szolnokmegye. 7308

Szabolcsmegyei

két egymástól távolabb fekvő gazdaságba egy irnok keresetetik, ki a könyvvitelket, maktárkezel st. takarmányozást s egy homoki szőlőtelepet szakszereiben vezetne. Évi fizetés 200 frt, teljes ellátás. Kik lovaskatonák voltak s már praxissal is bírnak, előnyben részesülnek. Ajánlatok Orosz Miklós cs. és kir. kamarás, földbirtokoshoz, Vaja, Szabolcsm. küldendők. 7312

Gépezs-kovács

bácsmegyei gazdaságba azonnali felvétel, megkivánatik az összes gazdasági eszközök javításán és újonnan készítésén kívül, a cséplő gép javítása és kezelése, azonkívül a lóvasalás teljes ismerete. Saját számszájával rendelkeznie kell, fizetés megközegezés szerint. Dungserszky Bogdán, Bács-Szt-Tamás. 7298

ÁLLÁST KERESŐK.

Műkertész.

ki a kertésznek minden ágában jártas s nagy uraságtól 5-6 évi kitűnő bizonyítványokkal bír, több nyelvet beszél, 37 éves, nős, az amerikai szőlőültetést biztosan érti, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7125

Magyar-Óvári

gazdasági akadémiát kiténtéssel végzett, három évi gyakorlati bírói gazdasízi, ki katonakötelezettségének is már megfelelt, állást keres. Szives megközegeések S. S. jel alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 6873

Gazdatiszt.

nős, kis családú, ki a gazdaság minden ágában teljesen jártas, egy a külső, mint a belső gazdaságban, 33 éves, jó bizonyítványokkal melegebbi belépésre állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7220

Nemesi

családból való fiatal ember, a ki a debreczeni m. kir. földmivessziskolát jó sikerrel végzte, katonai kötelezettségének minit altsízi tett eleget, több évi praxissal bír és jelenleg is alkalmazásban van, ajánlkozik egy nagyobb uradalmi birtoknál, segédtsízi, avagy más megfelelő állást elfoglalni. Állást április 15-én elfoglalhatja. Czim megvndtható a kiadóhivatalban. 7277

Gazdasági

tanintézetet végzett, 6 évig gyakorlati, 20 éves, munkótelepvezetőként ment és a német és szlovák biró gazda, ki 4 évig ezek közül 1 1/2 éven mint teljes önálló kezelőtiszt in on-siv gazdaságokban működött, keres kezelőtiszt állást. Ért az állattenyésztés, hizálás, tejgazdaság, cukorrépa termesztés és a mezőgazdaság összes művelési ágaihoz. Ajánlatát s bizonyítványait a legjobbak Szűkség esetén a személyes bemutatkozásra bármikor hajlandó. Míg álláshoz jut, számadások revidálására, évi zárlatok készítésére v. helyettesítésre is ajánlkozik. Szives megközegeések: „Gazdatiszt Szombathely Faludy-utca 35.” alatt kéretnek. 7276

Gazdatiszt

északnémet, elsőrendű erő, 27 éves, v. kath., nőiellen gazdasági ügyetemi (Halle I. S.) képzettséggel, a szlovák nyelvet is bírja, a gazdálkodás minden ágában jártas, miről kitűnő bizonyítványok és referenciákkal bír — megfelelő állást keres. Az illető német és morvaországi nagyobb uradalmakban 11 éven át működött és leucitobb nagyobb grófi uradalomnak volt önálló vezetője. Czime a kiadóhivatalban. 7288

Nőtlen

gazdatiszt és vizsgázott gépész alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7272

Okleveles szőlész

alkalmazást keres, ki a tartozai vinoceller-képezde 3 éves tanfolyamát kitűnőleg végzte, a szőlő reconstruálásért, sőt a mezőgazdaságban is jártas. Czime: okleveles szőlész, Tállya, Zemplénmegye posterestante. 7268

52 éves,

erőteljes gazda, ki hosszabb ideig nagyobb uradalmakban praktizált, a juboknál előforduló betegségeket is gyógyítja. Beszél magyarul és németül. Apr. 24-re Zala-, Somogy-, Tolna-, Fejér- vagy Veszprémmegyékben állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7350

Debreczeni

földmivessziskolát kitűnően végzett, 27 éves, kiszolgált tűzár altsízi, beszél németül, magyarul, írni, segédtsízi esetleg kisebb birtokon önálló ispáni állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7292

Parádés kocsis,

ki jó bizonyítványal rendelkezik, s 27 év óta éterem működtik, nagyobb uradalomban vagy grótoknál hasonló állást keres. Április 24-re Zala-, Somogy-, Tolna- vagy Fejérmegyékben. Czim a kiadóhivatalban. 7291

Gépezs-kovács,

a ki gazdasági munkák, finom lóvasalás, hintó munkák, lakatos, bádogos és vízvezeték munkákban teljesen jártas, április hó 1-ére állást keres. Czime a kiadóhivatalban. 7296

Fiatal

ember, ki a megyési földmivessziskolát, ugyszint a klosternem-burgi gazdasági akadémiát jó sikerrel végzte, nagyobb grófi uradalomban tőkertészi állást keres. Czim: Schuster Samuel, Medgyes, Wiedehopf-utca 4. szám. 7297

Földmivess

iskolát végzett 30 éves nős ember 4500 holdas intenzív gazdaságban szerezett 24 évi gyakorlati, ispani, kül-ári, vagy ahhoz hasonló állást keres, az állást április 1-ig mindenkorelfoglalhatja, felmondhatlan állást családi viszonyok miatt hajítja változtatni. Czime a kiadóhivatalban. 7302

Gépezs.

ki úgy a cséplőgépek, mint a gazdasági gépezet és a gépjavítás minden ágában jártas, f. évi április 1-re állást keres. Több évről szóló jó bizonyítványokkal rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban. 7303

Földmivess

iskolát kitűnő sikerrel végzett, 24 éves nőiellen kiszolgált huszár szakaszvezető valamely gazdaságban állást keres. Ajánlatok Pongrácz Nagy-Ecs, Györmegye kéretnek. 7246

Mezőgazdasági.

tejgazdasági, szőlő-, borászati- és szeszüzői szaktanfolyamot végzett, 33 éves, nőiellen gazdatiszt, több évi gyakorlati április 1-re állást keres. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit. 7304

Majorgazda.

Magyar-óvári gazdaságban mint majoros gazda, 11 év óta nagyobb alkalmazásban. Beszélnek és írnek magyarul, németül. Gazdál vagy ehhez hasonló állást keresek április 1-től. Czim: Knöbl Mihály, Magyar-Óvár. 7310

Legjobb

ajánlatokkal, 14 évi gyakorlati, elméleti képzettséggel bíró 32 éves, reform. vall. családos uradalmi intéző, a ki a mezőgazdaság minden ágában, legkülönböbben az intenzív tejgazdaság, és tejtermékesítés terén teljes jártassággal és bő tapasztalatokkal bír — önálló gazdatiszt állást keres vagy tejertermelési szövetkezet, — esetleg a városi tejcsarnok létesítését és vezetését elvállalja, mint olyan, a ki e terén saját regionen már egy ilyen vállalatot alapított. Czim a kiadóhivatalban. 7313

ÁLLATOK.

Tenyézkaneladás.

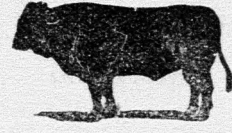
Báró Harkányi Frigyes taktaharkányi uradalmában 14 drb. sertésfőzős és 14 drb. szőke kondor és poland china keresetűs sülde tenézkaneladás. Bővebb értesítést az uradalom központi irodája Budapest Andrássy-ut 4. sz. nyújt. 7267

Telivér amerikai ügető mén,

importált, 14 éves, kitűnő hágróképességű, kiváló erős csontozatú, szép szőlbőrszínű — valamint 6-8 darab félvér, fentülő vemhes anyakancza eladó. Czim a kiadóhivatalban. 7249

Három

telivér törzskönyvelt, importált szülfőtől és egy félvér simmenthali bika eladó Fáy Zoltán Ecsédi gazdaságában. 7286

Igen szép, válogatott vöröstarika simmenthali jellegű 1-2 (3) éves 7215

növendék ökor és üsző borjakat megvételre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER Kis-Czell kereskedők.

Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadhatnak.

Eladó tehének.

Özv. baji Patay Gyuláné Tibai (Ungmegye) gazdaságában a tehénoszt felosztása folytán 27 db nyugoti fajta hasas tehén, egyvált vagy egyenként eladó. (vasút Ungvár, posta Szobváncs.) 7314

Foxterrier és Pointer kutyák

idősebb és fiatalabb korban, elfogadható árárt eladók. Zvinger, Austria-Hungary, Krajna. Budapest, Vámbárcs-körút 5. szám, I. e. I. ajtó. 7315

Tavaszi idényre

eladásra bocsájtának Zaloski Jenő gazdaságában Tógyörök állomásra állítva, következő cikkek: 70 héthónapos malacz, 140 birka, Pedigree áprávetőmag, 4 éves vadgesztenyék 15, dióták 10, fenyők 20, gleditsziák 8, akáczelemek 6 főtét szánkúnt, akáczelemek 8, gleditsziacsemetek 12 főtét czerenként. Továbbá leghűs-olasz-munkástalica, kosár-talica, 15 markos, 7 éves pej kanca, négyes 1100, 15 markos, 6 éves szürke, sárga kanca kettes 650, 1600 markos, 6 éves pej herélt kettes fogat 900 frtt. Megvételre kerestetik 4 igaz kanca, Vöröshegy, luczerna, vetőmagvak. 7156

Eladó

25 db 3-4 éves vöröstarika szép tint minden elfogadható áron. Henrik Ignác Szalónk Vasmegeye. 7156

VEGYESÉK.

Eladó vetőmag. Tavasz buza 100 kiló 11 frt 50 kr., Bajor zab, kora érő és igen bőtermő 100 kiló 10 frt, Probstei zab 100 kiló 8 frt. Az árak zsák nélkül. Szász vasuti állomásra szállítva értendő. Hofmann Ede gazdasági vezetője Nagy-Németegyháza, posta B-Bicske, Fejérmegye. 7271

Védjegy.

Megjelent:

J. C. Schmidt erfurti magtermelő német cs. és kir. udv. száll. világhírű főzelek és virágmagvainak magyar árjegyzéke.

Kapható ingyen és bérmentve a magyarországi fővárosokban: **Radwaner és Ronai** Budapest, V., Fűrdő-utca 4. Telefonszám 490.

Teljes

modern városi tejcsarnok berendezés, 6000 liter napi fogyasztásra és ugyanannyi felolgozásra való edényekkel, gépekkel, eszközökkel együtt, egészen vagy részben, sürgősen eladó, a tejcsarnoknak sajátjára való alakítása miatt. Czim a kiadóhivatalban. 7251

Tavaszi buza

bőtermő járó buza eladó 11 frtjával min-ként Maár Zoltán alattyáni gazdaságában. 7305

Szőlőajtványok,

Piros és Fehér gyöngyszőlő, Madelaine és számos borfajok dús gyökerezéttel, teljesen forrad kifogastalan. Rupestris, Monticola, sáma és gyökös. Árjegyzék, bővebb leírás ingyen. Ötványtelep, Nagy-Kánya, u. p. Székelyhid. 7051

Rigai lenmag

kiváló nagyszemű, Strasser Jónásnál, Kecsege pusztá, posta Tolna-Tamási, kapható. Minta kívánatra küldetik. 7306

Bérléttadás.

530 m. holdas bérlételemet csaldj körülmények miatt átadom. Évi bér 240 frt. Igen előnyös feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 7279

200-400

db egészséges fű vagy vegyes meddő birkát megvételre keresek. Czimem a kiadóhivatalban. 7285/6

Az

Aicsuthi tengeri nagy bőtermőségű, mint korai érésűnél fogva, leginkább pedig mint igen értékes kereskedelmi áru, a hazai keménysemmi tengeri között a legkiválóbbnak van elismervé. Ezen tengeri nemesítése az ország minden részében term. Kiszított állomány utasítása alapján évről-évre folytatattatik.

Mult évekhez hasonlóan az idén is kapható az uradalommal vetőmag, a következő árak mellett: gondosan kiválasztott csövek közep részéről, kézzel morzsolt vetőmag ára méter mázsánként 9 frt. Első rendű piacti áru métermázsánként 7 frt. Az árak Acsa állomásra szállítva (Bicske-Sárbogárdi hegyi érdekű vonalon) zsákon kívül értendő. Vetőmagból 0.50 q-nál, piacti áruból 5 q-nál kevesebb mennyiség nem szállítatik.

Megrendeléseket a pénz előleges beküldése vagy az áru vasuti elővételzése mellett, míg a készlet tart elfogad a főnerczégi gazeasági iutözóság Fejérvár-Acsán (posta- és vasút állomás). 7299

Tavaszi buza

ab Komárom eladó. Czim a kiadóhivatalban. 7285/a

Gazdák

figyelmebe! Állatgyógyászat 100 recepttel és 100 ábrával 2 frt, vészokmányok 2 frt, 50 kr. Sertésenyésztés 35 ábrával 80 kr. Vásári tanácsadó 54 ábrával 35 kr. Monostori állatorvosi tanár eme hírneves és hasznos könyvel kapkátok ifj Nagel Ottó könyvkereskedőnél Budapestben. 7232

A legjobb minőségű uj és használt vízhatlan takaró-

PONYVÁK,

mindennemű gazdasági ZSÁKOK

és zsákkötők a legolcsóbb gyári áron kaphatók

FISCHER J. ponyva- és zsákgyárban Budapest, Nagykorona-u. 18.

Megvételre

kerestetik egy körülbelül 600-1200 holdas birtok, jó szántókkal, szép urilakkal és parkkal, vasút és nagyobb város közelében. Ügyzőkötő díjaztatnak. Ajánlatok „Os. 24.” alatt a kiadóba kéretnek. 7300

Árpa vetőmag.

Harkányi Frigyes báró ur szerenési uradalmában 150 q eredeti angol importált mag után termelt kiválóan szép Hallett Chevalier pedigree árpa eladó a szerenési vasuti állomásra szállítva métermázsája 10 frt-rt. Nagyobb részben 1 megfellelően olcsóbb. Mintával az uradalom központi irodája, Andrássy-ut 4. szolgálat. 7309

Vető- magvak.

Kizárólag sajáttermésű magyar luczernamag, duppai zab, tavasz buza, rigai lenmag, fehér bokorbab, prairie

királyné tengeri, székely tengeri ötven kilós zsákokban nagy mennyiségben is kapható Gróf Teleki Arvéd ur drassói uradalmában u. p. Koneza.

Minták, ár és megrendelőlapok kívánatra azonnali küldetnek.

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czimemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó BUDAPEST-KELENFÖLD.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők
Országos Egyesülete

Budapest, Köztelek.

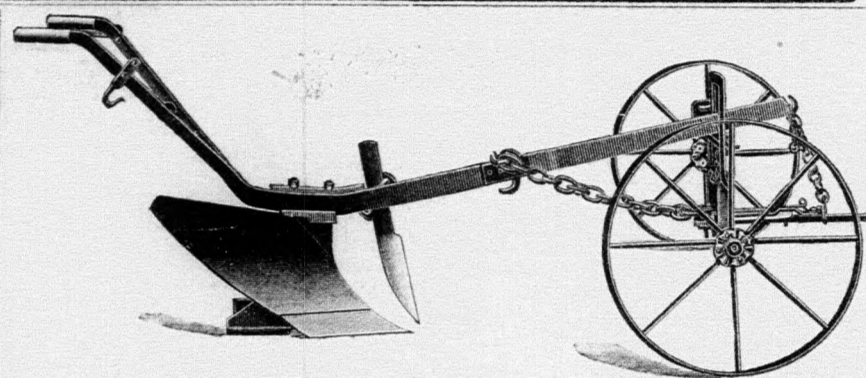
Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy
műszaki kérdésben.

Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő” nélkülözhetlen
támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapják.

Egyesületi tagdíj egy évre 10 frt. A „MAGYAR SZESZ-
TERMELŐ” előfizetési ára egy évre 5 frt.

7144

Egy és több vasu egytetemes
aczélekéim és
talajmivelő
eszközeim

olcsó ár, **elsőrendű minőség** és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hirnévnek és kelendőségnek
örvendenek.

Arjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

1898.
október 1-3.
legelső díj
állami arany-
érem.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Az

„Unicum-Drill”

egytetemes **sorbavetőgép** sokoldalú használ-
hatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész
Európában

a legjobb hirnévnek és
a legnagyobb kelendőségnek
örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek
között az

első helyet foglalja el.

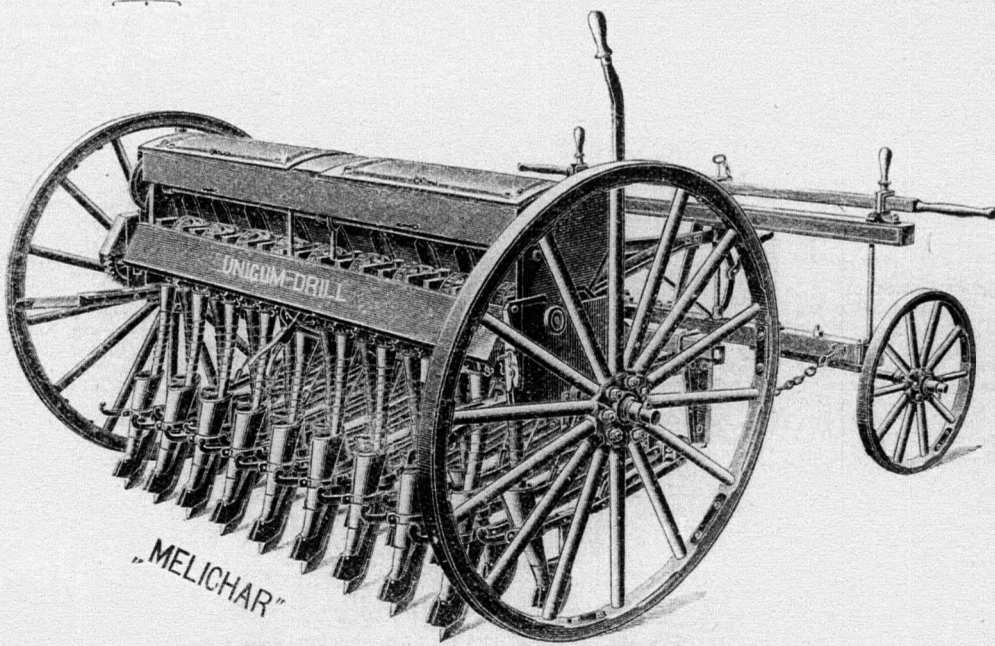
Arjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel
szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szabadalmazott **kizárólagos vetőgépgyára**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest, (Köztelek).

Megpróbálás vagy más gyártmányival való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaközönség rendelkezésére bocsátom.

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az
Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-
Magyar monarchiában.